

MAJ.

Ko srca drhtijo v čudnem nemiru.
Ko so misli čiste in svetle kot bilke v rosi.
Ko so roke dobre in hvaležne.

MAJ.

Ko vse najlepše misli in spomine povežemo v šopek za TITA, ki je razumel, da bo iz naš mladih in zdravih bilk bogato dozorelo žito.

MAJ.

Ko čez zasede hitijo pionirji s kurirčkovo torbico.

MAJ.

Podaj mi roko! Z ljubeznijo in prijateljstvom bomo laže kljubovali vsem, ki bi nam hoteli vzeti srečno mladost v svobodi.

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1984

1119841018.5

COBISS

SAVINJSKI OBČAN

Leto VII
Številka 5
Maj 1984

»SAVINJSKI OBČAN« izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec

Uredniški odbor: Vencleslav Satler (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Marjan Golob, Jože Golič, Franc Izlakar, Vera Kalčič, Jernej Koštomaj, Cveta Mikuž, Kristijan Markovič, Mojca Nahtigal, Irena Terlav, Breda Verstovšek in Milan Žolnir.

Novinar: Irena Jelen. Vodja dopisništva: Vladka Cerovšek.

Lektor: Anka Krčmar

Naslov uredništva: Žalec, Heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občani

Tisk: CGP Večer Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu Republiškega sekretariata za infomiranje št. 421-1/72 je časopis »Savinjski občani« oproščen prometa davka.

ZA VARNOST DRUŽBE SO ODGOVORNI TUDI DELAVCI IN OBČANI

»Dan varnosti, ki ga praznujemo v spomin na 13. maj, ko je tovariš Tito v Drvarju leta 1944 podpisal ukaz o ustanovitvi oddelka za zaščito naroda, ni le dan ustanovitve naše varnostne službe in praznik organov za notranje zadeve, temveč praznik vseh delovnih ljudi in občanov, ki na svojih delovnih mestih in v svojih bivalnih okoljih aktivno uresničujejo svojo neodtujljivo ustavno pravico in obvez-

nost, ki se kaže v skrbi za varnost cele družbe in vsakega izmed nas,« je dejal predsednik skupščine občine Žalec Viljem Petek na slavnostni prireditvi ob štirideset obletnici organov javne varnosti. Slovesnost je bila v začetku maja v prostorih žalske Name.

V svojem govoru je V. Petek omenil tudi razvoj varnostne službe, čas, ko »smo aktivno spreminjali mesto in vlogo varnostne službe in jo z razvo-

jem našega socialističnega samoupravnega sistema tudi podružljali. Tako so danes strokovne varnostne službe samo del družbene samozaščite, moč varnosti pa so pravzaprav številni dejavniki družbene samozaščite.«

V nadaljevanju je V. Petek opozoril na zapleteno mednarodno in težko notranjo gospodarsko situacijo, zaradi česar »potrebujemo tudi vnaprejšnjo varnostno službo, kar pomeni, da moramo poleg strokovnih služb še bolj učinko-

vito usposabljanje tudi ostale dele družbene samozaščite in seveda tudi splošno ljudsko obrambo. « Ob tem je V. Petek omenil tudi izboljšanje varnostne kulture delovnih ljudi in občanov, »saj prevladuje spoznanje, da niso samo organi za notranje zadeve odgovorni za varnost in zaščito družbe, temveč predvsem delovni ljudje in občani.«

»Seveda pa s doseženim podružljanjem varnostnih zadev,« je dejal ob koncu V. Petek, »še ne smemo biti zadovoljni, saj beležimo še vedno vrsto negativnih pojavov, ki negativno vplivajo na razpoloženje ljudi, npr. oskrba, cene, povečanje kriminalitete, varovanje družbenega premoženja, prometna varnost in varstvo okolja, ne nazadnje pa tudi nedosledno izvajanje ukrepov ekonomske stabilizacije.«

Krajsi kulturni program so udeležencem prireditve pripravili učenci osnovne šole Peter Sprajc-Jur. Za zasluge in prispevek ter posebno uspešno delo pri izgrajevanju sistema družbene samozaščite, pri krepitevi enotnega varnostnega sistema ter širjenju varnostne kulture so ob tej priložnosti podelili priznanja organov za notranje zadeve. Zvezno plaketo varnosti je prejel Franc Očepek; srebrni znak organov za notranje zadeve Nama Žalec — poslovna enota Žalec, bronasto značko za deset let dela v organih za notranje zadeve pa je prejel Ivan Žaberl.

Oto Majcen izroča srebrni znak predstavnici Nama

V prvem trimesečju hitra rast ekonomskih kazalcev

Primerjava z istim obdobjem lanskega leta je zaradi visoke rasti cen nerealna

Podatki o poslovanju gospodarstva občine Žalec za prvo trimesečje kažejo, da se nadaljuje hitra in dinamična rast posameznih ekonomskih kategorij. Celotni prihodek je porasel z indeksom 170, porabljena sredstva s 171, dohodek 166, čisti dohodek s 170 in sredstva za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela z indeksom 197. Žal pa ti kazalci niso odraz povečane produktivnosti in gospodarnosti poslovanja, ampak so posledica visoke rasti cen. Upoštevati pa je treba sezonski značaj poslovanja OZD s področja kmetijstva, gradbeništva in turizma.

Gospodarnost poslovanja se je poslabšala zaradi hitre rasti porabljenih sredstev predvsem v stanovanjsko-komunalni dejavnosti, v obrti in osebnih storitvah. Del čistega dohodka za razširitev in izboljšanje materialne osnove je porasel kar za 97 odstotkov, kar tudi vpliva na oblikovanje sredstev za akumulacijo, ki so bila dosežena v višini 635.044 dinarjev. Kljub zadovoljivemu porastu rentabilnosti pa je 17 OZD poslovalo na meji rentabilnosti. Za 3,8 odstotka pa se je povečala tudi stopnja zaposlenosti.

Z izgubo je v prvem trimesečju poslovalo sedem OZD, znašajo pa 54.256.000,00 dinarjev. Razen v Sigm — TOZD Sanitarne stene — in delno CPC Celje — TOZD Asfalt-kamolom — so izgube več ali manj prehodnega značaja.

Na področju blagovne menjave s tujino so bili doseženi zadovoljivi rezultati — tako po obsegu kot tudi regionalni usmerjenosti. Še posebej je pomemben uspeh industrije pri izvozu na konvertibilno področje. Tako se je izvoz povečal za 16 odstotkov, uvoz pa za en odstotek. Pokrivanje uvoza z izvozom je bilo doseženo s 159-odstotki, samo konvertibilnega pa s 147 odstotki.

Dobrodošli udeleženci devetega srečanja bratstva in enotnosti

Kolo srečanj bratstva in enotnosti, ki povezuje osnovne šole krajevnih skupnosti iz občin Kruševca, Varaždina, Travnika, Cetinja, Bitole, Suve Reke, Kikinde in Vranskega se bo od sedmega do devetega junija že drugič ustavilo na Vranskem. Kot gost se jim bo pridružila osnovna šola Mladen Stojanović iz Laktašev. Lahko bi rekli, da se bo zbrala Jugoslavija v malem, saj bo 150 udeležencev devetega srečanja zastopalo vse republike in pokrajine. Vranščani se že dalj časa vestno pripravljajo na ta pomemben dogodek in kličejo vsem dobrodošlico in želijo prijetno počutje.

Še vedno je čas, da izberete praktično in modno oblačilo za pomlad — poletje 1984.

V Nami vam bodo dobro svetovali in vas solidno postregli.

DELU ČAST IN OBLAST

* Bolj kot druge dni je za praznik dela Smiglovina zopet oživila v spomin na prvo konferenco KPS pred šestindesetimi leti. Čeprav je muhasto vreme vplivalo na obisk, se je zbralo več kot dva tisoč ljudi. Sicer pa so na ta dan oživele planinske postojanke, povsod je donela pesem in dobrega razpoloženja ni manjkalo.

Po internacionali je zbrane pri Smiglovi zidanci pozdravil predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Branko Povše, osrednji govornik pa je bil

sekretar republiškega sveta Lojze Fortuna. Iz njegovega govora povzemamo nekatere misli:

»Letošnji prvi maj praznujemo v ustvarjalnem prizadevanju za izpolnitev velikih revolucionarnih ciljev. Pri tem enotno in odločno vztrajamo na poti graditve socialistične samoupravne družbe, ki sta jo začrtala tovariša Tito in Kardelj. Naš delavski razred in vse delovne ljudi čakajo pomembne naloge iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, katerih izpolnitev je pogoj za

uspešnejši družbeni razvoj v prihodnosti. Uresničitev teh nalog je hkrati bitka za samoupravljanje. Geslo praznika dela DELU ČAST IN OBLAST mora postati spodbuda pri našem vsakdanjem delu.«

Sledil je bogat kulturni program, v katerem so sodelovali učenci osnovne šole Slavko Šlander in moški pevski zbor iz Prebolda, godba iz Liboj in ansambel Jogy band. Prijetno tovariško srečanje pa se je potegnilo pozno v noč.

jk

SREBRNI ZNAKI SINDIKATA

24. maja so člani občinskega sveta Zveze sindikatov iz Žalca podelili srebrne znake Zveze sindikatov Slovenije. Prejeli so jih: osnovni organizaciji zveze sindikatov Minerva in Gradnja Zalec, Peter Ajdič, Ferralit Zalec; Jožica Eberlin, SIP Šempeter; Fric Engelbert, osnovna organizacija zveze sindikatov pri zasebnikih; Rudi Herman, Tekstilna tovarna Prebold; Rudi Krašovic, Garant Polzela; Jože Mlakar, SIP Šempeter; Franc Povše, OSZSS Zalec; in Irena Zlobec, Slovin, TOZD Coca cola Zalec.

ij

OSEM KOVINARJEV NA REPUBLIŠKO TEKMOVANJE

V Domžalah in Kamniku bo konec maja republiško tekmovanje kovinarjev. Delavci se bodo pomerili v devetih panogah, iz žalske občine pa bo na srečanju sodelovalo osem kovinarjev. Franc Klančnik, Sip Šempeter (varilci REO), Franc Satler, Sip Šempeter (Varilci MAG) in Ferdinand Novak, Ferralit Zalec (livarji-kaluparji) so si udeležbo na republiškem tekmovanju zagotovili z osvojitvijo prvih mest na občinskem tekmovanju, ostali tekmovalci pa so si udeležbo na republiškem srečanju priborili na regijskem tekmovanju v Celju. Tako se bodo tekmovanja v Kamniku in Domžalah poleg že omenjenih kovinarjev udeležili iz žalske občine še: Tomaž Jevnikar, Sip Šempeter (brusilci), Marjan Kuzman, Sip Šempeter (kovinostrovarji), Anton Zupanc, Sip Šempeter (orodjarji), Lojze Topovšek, Tekstilna tovarna Prebold (rezkalci) in Anton Kitek, Tovarna nogavic Polzela (plamenski varilci).

-ij-

40-letnica XIV. divizije

25. maja bo pri Žlebnikovi domačiji nad Šoštanjem, v kraju, kjer je žrtvoval svoje mlado življenje Karel Destovnik-Kajuh, spominska slovesnost ob 40-letnici pohoda XIV. divizije na Štajersko. Prireditev bo ob 11. uri, s krajšim kulturnim programom pa bodo sodelovali tudi učenci žalskih osnovnih šol. Za vse zainteresirane udeležence bo organiziran brezplačen prevoz z vlakom. Odhod posebnega vlaka bo 25. maja ob 7.30 iz železniške postaje v Petrovčah.

jk

Iz seje občinskega komiteja ZK

Občinski komitej ZK je na zadnji seji obravnaval in sprejel zaključke programske konference in akcijski program komiteja za letošnje leto.

Obravnaval je tudi stabilizacijski program za leto 1984. V razpravi so člani komiteja opozorili na poslednje uresničevanje tega programa saj pogoji gospodarjenja ne dopuščajo odstopanja od začrtanih smernic. Komitej je Vojka Kropivška in Simona Ograjenška izvolil za nova člana predsedstva.

jk

Delegatsko gradivo je dokaj nerazumljivo

Ivan Zupanc je predsednik konference delegacij za zbor združenega dela v delovni organizaciji Ferralit. O delu delegacij in problemih je povedal naslednje:

»Delegacije se najprej sestanejo v vseh naših tozidih. Konferenca delegacij se sestane pred vsako sejo skupščine. Delegatsko gradivo dobimo normalno, le včasih se zgodi, da dodatno gradivo dobimo zadnji dan pred sejo skupščine in se delegati težje odločajo. K razumevanju gradiva veliko prispevajo razgovori, ki jih imamo pri predsedniku občine. Pogovori o delegatskem gradivu bi morali biti nekoliko prej, saj bi tako lažje informirali delegate o vsebini gradiva.

Iz naših delegacij na konferenco delegacij ni posebnih pripomb. Prav tako je zelo malo predlogov in pripomb delegatov na delegatsko gradivo in na dnevne rede skupščine. Verjetno bi jih bilo več, če bi delegati iz gradiv znali ugotoviti, kaj je v gradivih bistveno in o čem bodo odločali. Delegatsko gradivo je tudi preveč obširno napisano in takšno, da ga lahko razumejo ekonomisti in pravniki. Potrebno bi jih bilo napisati bolj enostavno in delegacije bi lažje delale. Zato delegati gradivo bolj malo berejo in ga za-

radi strokovnosti ne razumejo. Na konferenci delegacij se zaradi tega le malokdaj razvije pogovor. Zato delegati tudi težje odločajo o tako pomembnih družbenih problemih.

V Ferralitu ne moremo biti popolnoma zadovoljni z delom delegacij, nekaj zaradi gradiv, nekaj pa zaradi ljudi, ki še vedno niso dovolj resni pri samoupravnem delu. Včasih se nam zgodi, da delegat, ki smo ga poslali, sploh ne gre na sejo

Ivan Zupanc

skupščine. V bodoče nam bodo pri delu delegacij pomagale naše strokovne službe.

mn

Tudi pravna pomoč je oblika pomoči delavcem

Da bi z nasveti in pravnimi dejanji prispevali k varstvu samoupravnih in drugih iz dela pridobljenih pravic delavcem in delovnim ljudem, se je občinski svet zveze sindikatov pred štirimi leti zavzel za organizacijo pravne pomoči. Le-ta je v okviru občinskega sveta sicer zaživela, še vedno pa se delavci sindikata srečujejo s precejšnjimi težavami.

Brezplačno pravno pomoč, ki je organizirana enkrat tedensko, dobijo pri občinskem svetu člani osnovnih organizacij sindikata in sicer v obliki pravnih nasvetov ali pa jim pomagajo pri sestavljanju vlog v zvezi z uveljavljanjem na podlagi dela pridobljenih pravic. Poleg članov sindikata imajo pravico do brezplačne pravne pomoči tudi kolektivni člani zveze sindikatov v zvezi z uveljavljanjem pravic iz dela, začasno nezaposleni delavci, ki so člani sindikata, in člani, ki služijo vojaški rok, ter štipendisti.

Med obravnavanimi področji po oceni delavcev sindikata zlati izstopajo: razporejanje k opravljanju del in nalog, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, delovna razmerja pri samostojnih obrtnikih; disciplinske zadeve, stanovanjska problematika, osebni dohodki in nadomestila. Pravne pomoči se poslužujejo predvsem posamezniki, premalo pa se je po mnenju sindikalnih delavcev poslužujejo osnovne organizacije ali organi upravljanja.

Takšna oblika organiziranja, kot jo imamo v žalski občini, ne ustreza povsem zakonu o pravni pomoči. Ta namreč zahteva, da se službe pravne pomoči oblikujejo kot delovne skupnosti ali da se ustanovijo kot delovne organizacije ter da imajo enak položaj kot organizacije združenega dela na področju družbenih dejavnosti. Člani predsedstva občinskega sveta so pred dvema letoma razpravljali o ustanovitvi službe pravne pomoči Celje za območje celjske regije, vendar predlog ni dobil podpore. Takšna organiziranost namreč po mnenju članov predsedstva ne bi prispevala k bistvenim oz. kvalitativnim premikom na tem področju. Le-ti bi bili doseženi le takrat, če bi bil ustrezen strokovnjak za to področje zaposlen v Žalcu.

Zaradi takšne oblike organiziranja pravne pomoči, kot jo imajo sedaj pri občinskem svetu zveze sindikatov, delavcem sicer pomagajo in svetujejo, ni pa jim zagotovljena pravna pomoč z zastopanjem v postopkih uresničevanja njihovih samoupravnih pravic.

Delavci občinskega sveta menijo, da je pravna pomoč le del aktivnosti sindikata za varovanje in zagotavljanje samoupravnih pravic in obveznosti delavcev, težišče dela in aktivnosti pa mora biti v osnovnih organizacijah. Na ta način se tudi sporna razmerja rešujejo v okolju, kjer tudi nastajajo.

ij

Lojze Fortuna med govorom

Občinska politična šola

Te dni obiskuje občinsko politično šolo, ki sta jo organizirala občinski komitej ZKS in DU Zalec, šestnajst slušateljev. Delo in življenje so slušatelji popestrili z vsakodnevnim spremljanjem aktualnih političnih dogajanj, z organizacijo obrambnega dne, z obiskom študijske knjižnice, precej časa pa jim je vzela tudi priprava seminarjskih nalog. Sicer pa so nam o vtisih povedali:

Milan Sanca, Aero, TOZD Kemija Šempeter: „Idejnopoliti-

čno izobraževanje je vsakemu komunistu nujno potrebno. Brez znanja komunisti ne moremo aktivno in dobro delovati. Sicer pa v predavanjih pogrešam aktualnost in pogovore o praktičnih vprašanjih.“

Boris Valenčič, SIP Šempeter: „Program občinske politične šole je precej obsežen in kvaliteten. Morda je preveč teorije in premalo praktičnega dela, kar nam bi služilo za delo v ZK.

Ponavadi nam ob predavanjih zmanjkuje časa za pogovor in razpravo. Zaradi odsotnosti iz dela nisem imel težav.“

Bojan Ivanc, Minerva: „Takšno izobraževanje je za člane ZK nujno, ker bomo le tako lahko znanje prenesli v delo osrčevne organizacije. S predavanji sem zadovoljen, najbolj pa so zanimive razprave, v katerih izmenjamo tudi izkušnje.“

jk

Milan Sanca

Boris Valenčič

Bojan Ivanc

Priznanja OF

Tudi letos je občinska konferenca SZDL Zalec na svečani seji podelila srebrne znake OF slovenskega naroda. Prisotnim je o pomenu praznika OF spregovorila podpredsednica občinske konference SZDL Zalec Stefka Popit. Poudarila je, da je

v zaostrenih gospodarskih in družbenih razmerah potrebna še večja in predvsem usklajena aktivnost vseh subjektivnih sil. Ustavno vlogo SZDL je potrebno bolj kot doslej uresničevati tudi v praksi.

Na posnetku so dobitniki

srebrnih znakov in sicer Milan Zupanc (DPD Svoboda Griže), Emiljan Ribič, Franc Golčar, Jože Štefancič, Slavko Tiselj, Franc Lenko, Ivan Košan, Franc Herman, prejela pa sta jih tudi Fanika Raček in Bruno Randl.

jk

DELEGATI O DELU PRAVOSODNIH ORGANOV

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine bodo na seji, ki bo 6. junija, obravnavali poročilo o delu organov, ki skrbijo za varovanje zakonitosti za preteklo leto. Izvršni svet pa je med drugim v svojih stališčih opozoril na porast mladoletniškega prestopništva, zato naj bi občinski konferenci ZSMS in SZDL pripravili problemsko konferenco na to temo. Razveseljiva pa je ugotovitev pravosodnih organov, da je bilo preteklo leto število pojavov kriminalitete manjše, kar pa ne pomeni, da ne bi temu vprašanju tudi v prihodnje namenili več pozornosti.

Zbori občinske skupščine bodo obravnavali tudi poročilo o uporabi sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic elementarnih nesreč, predlog odloka o povprečni gradbeni ceni ter poročilo o pritoku sredstev iz davkov in prispevkov za preteklo leto.

jk

O novi pridobitvi je spregovoril predsednik delavskega sveta Ivan Četina

Nov obrat strojogradnje

Delavci Aera-TOZD Kemija Sempeter-so praznik dela praznili z novo delovno zmago. Odprli so obrat strojogradnje, ki spada v projekt SELO II, kot so ga uradno poimenovali, za proizvodnjo strojev in naprav. Sicer pa so s proizvodnjo tiskarskih strojev za samolepilne etikete in še nekaterih drugih pričeli že pred dobrimi des-

timi leti, vendar pa zaradi omejenih možnosti uvoza opreme niso dosegli bistvenega razvoja. Zaostrene gospodarske razmere in omejitve uvoza pa je delavce Aera-TOZD Kemija Sempeter-ponovno spodbudila k lastni proizvodnji, tokrat vključitvijo predvsem lastnega znanja. Tako bodo v novem obratu, ki obsega 1400 m²,

lahko opravili projektiranje tehnologije, strojev in naprav, ki jih bodo tudi sami izdelali. V bodoče bodo večjo skrb namenili tudi inovacijski dejavnosti.

Vrednost naložbe je 48 milijonov din, sredstva pa so združili delavci vseh celjskih proizvodnih temeljnih organizacij Aera.

Žalski vodovod v izgradnji

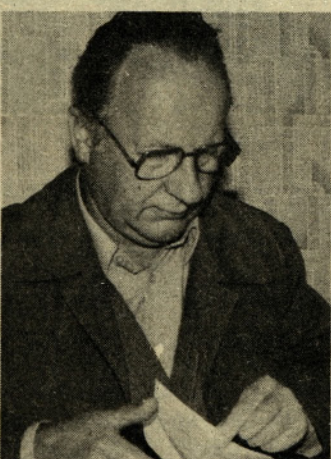
Pred dobrim četrtem stoletjem je bil zgrajen žalski vodovod. Zaradi naraščajočih potreb so ga doslej že nekajkrat obnovili, trenutno pa opravljajo na tem vodovodnem omrežju večjo sanacijo, ki bo veljala štiri milijarde.

Žalski vodovod zajema poleg samega Žalca še celotno področje med Levcem in Polzelo oziroma celoten spodnji del spodnje Savinjske doline. Po njem preteče dnevno polovica vse potrebne vode porabnikom v žalski občini.

Poraba vode se je povečala zlasti v zadnjih letih, še večja poraba pa bo v prihodnjih letih, zlasti zaradi obratovanja mlekarne v Arji vasi. Po dosedanjih ocenah bo namreč mlekarne potrebovala dnevno 500.000 litrov vode. Zato so pred dvema letoma začeli v občini razmišljati o sanaciji vodovoda na tem

področju. Prenova omrežja je razdeljena na več faz, celotna sanacija pa naj bi bila končana do leta 2000.

Delavci žalskega komunalnega podjetja trenutno uresničujejo prvo fazo sanacije, ki predvideva izgradnjo rezervuarjev, izgradnjo določenega primarnega omrežja z odcepom proti mlekarni ter zajetje novih vodnih virov. Vodja tehnične službe pri žalski delovni organizaciji Komunala Andrej Zakonjšek je potek dela takole ocenil: »Trenutno se ukvarjamo z izgradnjo rezervuarjev in cevovodov. Primarno omrežje je pred zaključkom, položene so cevi, pripravljamo pa tudi zajetje virov. Čeprav se srečujemo z velikimi težavami, predvsem pri nabavi materiala, bo letos celotna prva faza sanacije zaključena. Vrednost teh del znaša štiri milijarde. Sredstva je delno prispevala

Andrej Zakonjšek

Samoupravna interesna skupnost za komunalo in ceste večji del denarja, kar 3,7 milijarde, pa smo zbrali s pomočjo samoupravnih sporazumov z večjimi porabniki vode.«

Velika prizadevnost kolektiva

Že lani se je Garant Polzela srečeval s težavami, ki so bile prisotne tudi v prvem trimesečju letošnjega leta. Problemi v zvezi z reprodukcijskimi materialom (iverica, površinski materiali in embalaža), pomanjkanje obratnih sredstev in likvidnosti so vplivali na po-

slovni rezultat tudi v letošnjem letu. Z veliko prizadevnostjo so fizični obseg proizvodnje povečali za dobrih pet odstotkov, celotni prihodek za 83, dohodek za 75 in čisti dohodek za 83 odstotkov. Kar za 111 odstotkov pa so se jim povečale obresti za najete kredite v pri-

merjavi s preteklim letom. Izvozne načrte so v celoti uresničili. Čeprav z izkupičkom niso najbolj zadovoljni, saj na tujih tržiščih dosegajo precej nižje cene kot doma. Vedno bolj pa so zaskrbljeni zaradi težkih pogojev gospodarjenja in novih višjih obrestnih mer,

IZGUBE NI VEČ

Lansko leto je temeljna organizacija LK Savinja Sempeter zaključila z izgubo v višini treh milijard starih dinarjev. Še pred iztekom leta so sprejeli sanacijski program, ki je kmalu obrodil sadove, saj v prvem trimesečju letošnjega leta ne beležijo več izgube. Kako jim je to uspelo, nam je povedal direktor Temeljne organizacije Jože Cerovšek:

»Ob oceni lanskih rezultatov

smo ugotavljali, da je bil fizični obseg proizvodnje premajhen, proizvodnja dohodkovno neustrezna glede na strukturo programa, prav tako ni bila optimalno izkoriščena in nenačrtno nas je pestilo pomanjkanje obratnih sredstev. Zato smo vaša prizadevanja usmerili v odpravo teh problemov. Celotni prihodek smo povečali z indeksom 221, dohodek 228, produktivnost pa je večja za 60

odstotkov, kar pomeni, da smo obseg proizvodnje podvojili.

Tako smo po nekaj sušnih letih le uspeli napolniti sklade. Ob polletju rezultat najbrž ne bo takšen zaradi dviga cen iverice, sicer pa pričakujemo tudi višje cene v izvozu. Izvoz smo v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta podvojili in tako iztržili 222 tisoč dolarjev.«

Izgradnja plinovoda v občini

Energija postaja vse pomembnejši pogoj za nemoteno proizvodnjo in uspešnejše gospodarjenje. Zato je komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj imenoval odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno za pričetek izgradnje kompletne plinifikacije za potrebe industrije v prvi fazi, v drugi fazi pa tudi za družbena stanovanja. Predsednik tega odbora Rudi Divjak je o pripravah za izgradnjo plinovoda povedal naslednje:

»Odbor, ki ga sestavljajo predstavniki delovnih organizacij — bodočih porabnikov zemeljskega plina, je bil imenovan junija lani. V tem času je odbor pripravil samoupravni sporazum o izgradnji prve faze

plinovoda za združevanje sredstev, ki so ga podpisale OZD Juteks, Hmezad — Do, Celjske mlekarne, Ferralit, KIL Ljuboje, SIP, Aero in IGM Gradnja. Predračunska vrednost celotne investicije je 62.135.000 din. Potrebna dokumentacija in soglasja naj bi po programu bila pripravljena do konca leta, ko naj bi pričeli z zemeljskimi deli. Seveda pa brez zapletov tudi tokrat ne gre, saj je odprto vprašanje, kje bo stala merilna regulacijska postaja, ki pa je predvidena v Novem Celju. Vsakršno zavlačenje pa lahko povzroči podražitev investicije, zato pričakujemo, da bomo s Kmetijsko zemljiško skupnostjo rešili tudi ta problem.«

jk

Bolje je preprečevati, kot zdraviti

Da je bolje preprečevati, kot pa zdraviti, so vedeli že nekdanji, vse bolj pa se tega načela zavedajo tudi zobozdravstveni delavci v žalskih šolskih zobnih ambulantah. Poleg organiziranega zobozdravstvenega varstva najmlajših namreč v zadnjem času vse bolj poudarjajo tudi skrb za preprečevanje obolenosti zob.

Pred petimi leti je v žalski občini delovala samo ena šolska zobna ambulanta, ki pa ni mogla organizirati skrbi za zobozdravstveno varstvo otrok. Leta 1979 je bil sprejet zakon o zdravstvenem varstvu, ki je posebej izpostavil zobozdravstveno varstvo mladine. Zakon in pa zlasti potrebe so vplivale na ustanovitev številnejših šolskih ambulant v občini, poleg tega pa so začeli v zdravstvenem domu v sodelovanju s šolami organizirati redne zdravstvene preglede za določene skupine otrok. Tako so bile organizirane tri šolske zobne ambulate ter ambulanta v žalski osnovni šoli. Leta 1981 je začela z delom še specialistična ortodontska ambulanta.

Danes obiskuje šolske zobne ambulate preko deset tisoč otrok med tretjim in osemnajstim letom, med temi pa je 4300 osnovnošolcev. Redne zobozdravstvene preglede opravljajo zobozdravstveni delavci zlasti pri otrocih prvega in tretjega ter petega in sedmega razreda. Vse dosedanje raziskave so namreč pokazale, da se ravno pri teh skupinah otrok najpogosteje pojavljajo zobna obolenja. Lani so v zobozdravstveno varstvo zajeli tudi triletno otroke, že pred tem pa varovance vzgojnovarstvenih zavodov. Poleg treh šolskih ambulant v zdravstvenem domu v Žalcu in ene na žalski osnovni šoli deluje šolska zobna ambulanta še na Polzeli in na Vranskem, kjer se srečujejo z velikimi kadrovskimi težavami. Vransani imajo namreč prostor in vso potrebno opremo, nimajo pa zobozdravnika. Prav tako se s kadrovskimi težavami srečujejo v Preboldu, kjer imajo skupnega zobozdravnika za otroke in odrasle.

Letošnjo jesen nameravajo zobozdravstveni delavci v okviru republiške ankete o zdravju ustne votline pri otrocih pregledati zobe vsem osnov-

Metka Valant

nošolcem v žalski občini. Ena glavnih nalog v prihodnje pa bo predvsem skrb za preprečevanje obolenosti zob. Na tem področju namreč v žalski občini precej zaostajamo, razlog pa je predvsem v pomanjkanju ustreznih kadrov, ki bi se ukvarjali samo s preventivno dejavnostjo.

Organizirana oblika zobozdravstvenega varstva je v občini sicer zaživel, še vedno pa se zdravstveni delavci srečujejo s številnimi težavami. Največja ovira sta predvsem prevoz in pa spremstvo otrok. Dosedanje delo in rezultate organizirane oblike zobozdravstvenega varstva je odgovorna zobozdravnica za otroško zobozdravstvo Metka Valant ocenila takole: »Akcija je na vsak način dosegla uspehe. Imamo izračunane kazalce, ki dokazujejo, da so se stvari bistveno izboljšale. Poleg tega navadimo otroke na redno obiskovanje zobozdravnika in ne še le takrat, ko že začuti bolečine. Tudi sodelovanje s pedagoškimi delavci je v glavnem zadovoljivo, vedeti pa je treba, da je to za njih še dodatna obremenitev. Kljub temu pa se vsi zavedamo, da bomo le s skupnimi močmi lahko izboljšali zobozdravstveno stanje naših otrok.«

jj

Prva elektronska sirena

Sekretariat za ljudsko obrambo in SIS požarne varnosti občine Žalec sta financirala nakup elektronske sirene Tegrada Ljubljana. Pred dnevi so jo montirali in preizkusili. Kot je povedal Vladimir Sokolov, ki ima pri izdelavi sirene največ zasluga, ima le-ta številne prednosti. Med drugim nima gibljivih delov, kar ji povečuje trajnost, ni odvisna od izpada električne energije, pa tudi manj je porabi, ima pa tudi sposobnost sporočanja številnih informacij.

Sirena, ki so jo namestili v Žalcu, je prva v Jugoslaviji.

T. TAVČAR

Najugodnejše za kovinarje

Učencem osnovnih razredov naše občine, ki se vključujejo v usmerjeno izobraževanje, letos ne bo težko, saj lahko izbirajo med mnogimi razpisanimi štipendijami. Najugodnejše pa bo seveda za tiste, ki so se odločili za kovinarsko usmeritev oziroma za kovinarske poklice. Za te je namreč razpisanih preko 70 štipendij za srednji program in več kot 30 štipendij za skrajšani program pa tudi za tehnike njih ni malo.

Vsi, ki se bodo odločili za kovinarski poklic, bodo imeli tudi to ugodnost, da bodo lahko obiskovali šolo v Žalcu, tako kot že tri generacije pred njimi.

Dislocirane oddelke Tehniške šole Celje je po ukinitvi Centra za usmerjeno izobraževanje Žalec organizacijsko prevzela DELAVSKA UNIVERZA ŽALEC in jih bo organizirala tako dolgo, dokler bodo to narekivale tako velike potrebe po izobraževanju kovinarjev kot doslej.

Iz podatkov analize predpisa je razvidno, da je še vedno prostih nekaj razpisanih štipendij — tako za srednji, predvsem pa za skrajšani program, pa tudi v šoli bo še dovolj prostora za tiste, ki bodo preusmerjeni zaradi prevelikega vpisa na drugih šolah ali pa se bodo še sami premislili in vztopili med kovinarje.

Enako možnost za izobraževanje v kovinarski usmeritvi imajo tudi delavci ob delu, saj Delavska univerza vpisuje v skrajšani, srednji in nadaljevalni program tiste, ki niso imeli možnosti, da bi si pridobili izobrazbo v rednih šolah, sedaj pa to izobrazbo potrebujejo zaradi zahtevnejših del in nalog, ki jih že opravljajo ali jih želijo opravljati.

Še to: Delavska univerza je kljub novi organiziranosti obdržala tudi doslej ustaljene oblike izobraževanja ob delu, to so oblike družbenopolitičnega izobraževanja, izobraževanje za SLO, gospodinske tečaje, tečaje tujih jezikov in druge.

Vsi, ki vas tare kakršenkoli problem v zvezi z izobraževanjem, se lahko obrnete po pomoč ali nasvet na Delavsko univerzo Žalec, ki vas pričakuje vsak dan od 6.30 do 16.00.

Stefan Simončič

ČEZ ŠTIRI LETA 4000 TON ZELJA

Do konca meseca maja naj bi se sozda Merx in Hmezad dokončno dogovorila o sovlaganju za razširitev Merxove zeljarne v Sempetru. Hmezad je že podpisal pogodbo s kmeti — kooperanti za proizvodnjo 1400 ton zelja. Dograjevanje zeljarne bo potekalo po fazah, prvo fazo bodo začeli graditi že junija.

Merxova zeljarina ima premajhne zmogljivosti, da bi lahko skisala toliko zelja, kot ga tržišče potrebuje. Predelajo lahko le okoli 1000 ton svežega zelja. Tudi Hmezad je za takšno sovlaganje zainteresiran, saj je dokončno osvojil proizvodnjo zelja in je Merxu vsa pretekla leta prodajal okoli 850 ton zelja. Pridelavo zelja pa še razširjajo, mnogim kooperantom pa je zelje že glavni vir zaslužka. Doslej je Hmezad veliko zelja vozil v kisanje v Kmetijstvo Ilirska Bistrica, kjer imajo svojo kisarno zelja. Proizvodnja se je medtem tako povečala, prevozni stroški pa tako narastli, da je Hmezad celo razmišljal o gradnji svoje zeljarne.

Trenutno so v teku pripravljala dela za dograditev prve faze zeljarne. Do septembra naj bi zmogljivosti zeljarne že toliko povečali, da bi lahko skisali 2260 ton svežega zelja. Po napovedih Merxa bo zeljarina do leta 1988 dokončno dograjena in takrat naj bi bile zmogljivosti že za 4000 ton zelja. Hmezad bo dobavljal okoli 70 odstotkov zelja za kisanje.

Oba partnerja sta prepričana, da bodo le nekako zbrali in združili potrebna sredstva, sicer bo v jeseni ostalo veliko neskisane zelja.

Marjana Matijec-Natek

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

Spomini na taborišča Medžurečje pri Ivanjici

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Tako smo dospeli v taborišče. Razmestili so nas po barakah in formirali v čete z okoli 200 možmi. Najmlajši med Slovenci je bil Karel Destovnik-Kajuh, takrat še dijak.

Lesene barake so bile z enojnimi stenami in za zimo neprimerne. Sredi barake je bila železna peč, ki smo jo kurili z dračjem iz bližnje okolice.

Dali so nam delovne obleke in vojaške plašče. Komando taborišča je tvorila četa starih žandarmerijskih oficirjev z nekim polkovnikom na čelu.

Spočetka so hoteli zaostri režim v taborišču. Hrana je bila slaba, higienske in zdravstvene razmere nemogoče.

Že med potjo se je iz vrst internirancev formiral odbor, ki se je predstavil komandi taborišča ter postavil naše skupne zahteve. Komanda se je spočetka upirala našim zahtevam, toda po daljšem pogajanju le pristala na klona pod pritiskom taboriščnikov. Tako je naš odbor prevzel urejanje barak, v kuhinji je sodelovala posebna komisija pri pripravi hrane, žandarji niso imeli vstopa v barake. Po barakah in izven njih se je pričelo razvijati kulturno in politično delo. Posebna ekipa gledališčnikov je prirejala ob praznikih na travniku improvizirana gledališka dela, na katera smo vabili tudi okoliške kmete in seveda tudi naše stražarje. Urejali smo sanitarno okolje, organizirali zdravstveno ambulantno, katero sta vodila dr.

Jože Potrč in še nek zdravnik iz Skopja. Tako je partijska organizacija prevzela in vodila celotno življenje v taborišču, ga popestrila in olajšala.

Uprava taborišča je dobila nalogo, da bomo taboriščniki gradili traso železniške proge Ivanjica — Belo polje. Tako so nas nekega marčnega jutra postrojili in odvedli z lopatami in samokolnicami na delo. Tu smo postavili lopate v »soške«, posedli po samokolnicah in oglasila se je revolucionarna delavska pesem. Kmalu je pridiral na delovišče komandant taborišča, ozmerjal nesposobne stražarje in prekinil delo.

Taboriščniki so pojasnili komandantu, da ne bodo delali, ker so na vojaški vaji ter zahtevali orožje, da se bodo urili v obrambi domovine.

Mednarodni položaj se je marca 1941 zaostroval in bil negotov. Fašizem je bil na pohodu. Zadnje dni se je močno okrepla straža okrog taborišča. Izhodi iz taborišča so bili prepovedani. V taborišče je prišla večja skupina Ljotičevih oficirjev (fašistov). Naša partijska organizacija je bila budna in ves čas povezana z organizacijo v Ivanjici in Beogradu. Na terenu je potekala močna akcija za izpust taboriščnikov. S temi zahtevami je nastopala proti režimu demokratična javnost, žene taboriščnikov, ki v tem obdobju niso prejele nobene podpore za preživljanje družine — na občinah so zahtevale podporo in izpust mož.

Ob 40-letnici pohoda XIV. divizije

Podvig, vreden spoštovanja

Pisalo se je leto 1944. Zima. In snega je namelo toliko, da ga je pomnil le malokateri očanec. Hitlerjev rajh je bil na tleh. Pa vendar ne toliko, da ne bi nacistična zver še zadnjič pokazala svoje zob. Kako močni so in kako ostrji, je občutil malodane vsak izmed tisoč mož in žena, fantov in deklet — tistih, ki

so krenili na pohod Štirinajste.

Divizija je svojo pot pričela 6. januarja 1944, ko se je premaknila in vasi Suhor v Beli Krajini na hrvatsko stran. Pohod preko 1100 mož in žena, fantov in deklet, mnogo med njimi še pravih fantičev in dekličev, se je začel z mitingom. Veselo, slavnostno...

Pohod pravzaprav ni bil zgolj pohod. Borci so med potjo, skoraj dva meseca dolgo, doživljali kratka, nepozabljiva srečanja z ljudmi, a že naslednje jutro bili boj za življenje in smrt.

Borci divizije, ki so jo sestavljale Tomšičeva, Šerčerjeva in Bračičeva brigada, niti niso vedeli, kam jih vodi pot. Mnogi so bili prepričani, da gredo v Bosno v sestav enot vrhovnega štaba. Prava pot pa jih je vodila drugam. Na Štajersko. Da bi preprečili nemško mobilizacijo in usmerili slovenske fante v svoje vrste. Divizija je stopila na slovensko ozemlje 6. februarja pri Sedlarjevem. Kljub nemški obveščevalni dejavnosti

sovražniku izpred oči v njegovih neizmernih in nepreglednih gozdnih širjavah. Toda preden so jih gozdovi zajeli v svoj snežni objem, je zastal korak prenekaterega borca. Konjiška Gora. Paški Kozjak. Graška Gora. Imena, ki so neločljivo povezana s pojmom Štirinajste divizije.

Med tistimi, ki so prebili nekaj časa s Štirinajsto, je bilo tudi nekaj fantov iz žalske občine. Med njimi, kot borci Tomšičeve brigade, Jože Šalej, Franc Zupanc in Karel Koren. Svoje spomine so takole strnili:

Jože Šalej: »V Tomšičevo brigado sem prišel iz Lackovega odreda. Da sem se lahko priključil brigadi, smo morali prečkati Dravo in potem oditi na Pohorje. Spominjam se, da je vse pokalo. Pa ne od pušk, temveč od mraza. Dodeljen sem bil v 1. bataljon kot vodnik tretje čete. V spominu so mi ostale borbe v Vinski gori, pa v Andražu, kjer se je nahajalo nekaj pomembnih partizanskih funkcionarjev. Nemci so za to izvedeli. Poskušali so jih ujeti

je končala v Celovcu.«

Franc Zupanc: »S Štirinajsto sem se prvič srečal takrat, ko je prišla na Štajersko. V njene vrste sem se vključil v Vojniku. Prvi boj, prvi ognjeni krst, sem doživel v Ribnici na Pohorju. Takrat so zbirali prostovoljce in ker sem šele prišel, sem se prijavil. Drugače namreč niti nisi prišel do orožja, če ga nisi iztrgal sovražniku iz rok. V tem boju je padel komandir in nehote sem takrat ukazal krst. Ko so drugi dan to odkrili, so me takoj določili za komandanta. Tako sem v enem dnevu prehodil pot od borca do komandanta.

Spominjam se tudi borbe za osvoboditev Gornje Savinjske doline, moja pot pa se je končala na Koroškem, kjer sem bil ranjen.«

Karel Koren: »V Tomšičevo brigado sem prišel leta 44. Najbolj se spominjam pohoda na Dolenjsko, do Save. Reke nismo prečkali, zelo težavna pa je bila pot nazaj. Sam sem takrat skupil ozeblino. Čez

Jože Šalej

je bil prihod Štirinajste na Štajersko velikansko presenečenje. Se najbolj je Nemce motilo, ker niso vedeli, koliko partizanov sploh je in kaj name ravajo.

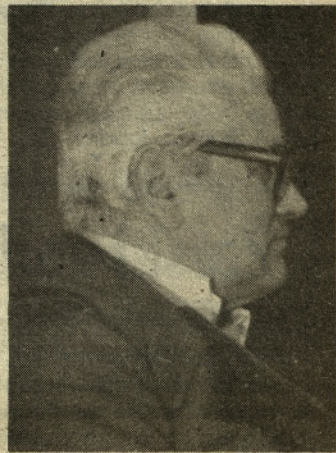
Po napadu na Senovo so se borci, za Nemce docela nepričakovano usmerili proti zahodu, proti Savinji. Tiste dni pa je zima pokazala svojo pravo moč. Snežni metež je dušil korake kolone preko zasneženih in nepregazanih poti. Njihov cilj je bil Pohorje, kjer bi borci izginili

Franc Zupanc

žive. Naš 1. bataljon je bil takrat ob cesti Polzela—Velenje v zasedi. Z enim vodom smo krenili v Andraž, naleteli na Nemce in se v zadnjem trenutku rešili iz obroča. Vod je tako preprečil Nemcem, da bi ujeli partizane v Andražu.

Spominjam se tudi skupne akcije z divizijo na Graški gori. Zaradi mraza so nam puške zamrzile, nismo pa imeli potrebne maziva. To je bil tudi razlog, da smo se morali umakniti. Moja pot v partizane pa se

Karel Koren

Savo smo potem poskušali priti še enkrat.

V spominu sta mi ostala tudi parada v Andražu ob 1. maju in pohod na Koroško, zlasti se spominjam Sentvida in napada na Crno. Zelo hudi so bili dnevi okrog 9. maja. Za 9. maj še vedeli nismo. Boji so trajali vse do 15. maja. Kapitulacija je bila sicer podpisana, vendar se večje enote niso predale.«

Irena Jelen

SAVINJSKA DOLINA POD UDAROM NEMŠKIH VOHUNSKIH SLUŽB • Piše: Ivan Jurčec-Tomo

Podpis akta o proglasitvi Spodnje Štajerske (21. junija 1943) za območje protipartijskega bojevanja (Bandenkampfgebiet) je za nacistične funkcionarje v Mariboru in Grazu pomenil toliko kot za nemško vojsko poraz pri Stalingradu.

Zavedali so se, da je to začetek konca akcije »RÜCKVOLKUNG«, to je priključitve slovenske Štajerske v nemško narodno skupnost, ki so jo načrtovali že davno pred zasedbo slovenske Štajerske »ideologi« Zveze za nemštvo v inozemstvu (Volksbund für Deutschland in Ausland).

Na čelu teh nacističnih iredentistov je bil vodja Južnovzhodnega nemškega instituta v Gradcu dr. Helmut Carstani.

Takoj ob zasedbi Spodnje Štajerske l. 1941 je bil dr. Carstani pri civilni nemški upravi narodno politični referent. Na njegovih ramenih je slonela vsa germanizacijska zasedena Štajerska. Po njegovih direktivah sta policija in gestapo izvajala akcije proti slovenskemu narodu.

Vse načrte o germanizaciji, odstranitev slovenskih »elementov«, ponemčenje prebival-

stva s pomočjo nemških jezikovnih tečajev je dr. Carstani zapisal v svoji brošuri »Spodnja Štajerska — politična naloga na južnovzhodni meji velikega nemškega rajha«.

Iz Carstanirove brošure je razvidno, da je za »Rückvolkung« v prvi vrsti odgovorna Štajerska domovinska zveza (Steirischer Heimatbund). Gestapo in vse policijske enote so bili le izvrševalci nacističnih funkcionarjev.

Iz Carstanirove brošure je tudi razvidno, zakaj so Nemci ob okupaciji l. 1941 prepovedali slovenski jezik in organizirali tečaje nemškega jezika. »Kdor bo obvladal nemški jezik, bo postal polnopraven Nemec.«

Slovenski prebivalec, ki je v prvih časih nemške okupacije govoril svoj materin jezik ali ni obiskoval nemškega jezikovnega tečaja, je tvegala, da ga izselijo ali odpeljejo v taborišče. Zagrizeni »folksdojčerji« so Slovence klofotali na ulicah in jih ovajali gestapu. Govorni jezik so okupatorji obravnavali kot politično merilo. Kdor ne uporablja nemščine, je nasprotnik Hitlerja in rajha.

Iz raznih okupatorjevih tajnih arhivov je moč razbrati, kako so spremljali uporabo slovenščine oz. boj kot nemščine.

Tako je n. pr. vladni predsednik dr. Müller-Haccius na štabnem razgovoru 17. maja 1943 ugotovil: ... »Pri uporabi nemškega jezika v marsikaterem pogledu ne zaznamujemo nobenega nadaljnjega napredka. V tem lahko vidimo barometer razpoloženja prebivalstva...«

Na štabnem razgovoru dne 21. maja 1943 je vladni svetnik dr. Wehler dejal: ... »Na potovalnih po Spodnji Štajerski sem moral ugotoviti, da je jezikovni razvoj ustavljen. Občinski nameščenci govorijo v uradu in doma mnogo več slovensko kot pred leti... Zato je potrebno, da župani nadzorujejo uporabo nemškega jezika in onemogočijo nameščence, ki še uporabljajo slovenski jezik.«

Sam vodja Štajerskega heimatbunda je ugotavljal: ... »Politično razpoloženje je po letu 1941 nedvomno padlo.« Nato analizira, da je le 1 % tistih, ki bi šli z njimi do kraja. Devet odstotkov je predanih rajhu. 80 odstotkov je množica, ki jo je treba pridobivati.

Župani iz Celja in okolice so se pritoževali kreisführerju An-

tonu Dorfmeistru, da uporaba slovenskega jezika dobiva skoraj demonstrativno značaj. Celjski župan Robert Himmer je Dorfmeistru v strogo zaupnem poročilu pisal 23. avgusta 1943: ... »Določeni krogi prebivalstva vedno bolj širijo mnenje, da se ni treba posluževati nemškega jezika, ker se bo položaj kmalu spremenil.«

Številna tajna poročila nacističnih funkcionarjev iz terena so pričala, da je njihova oblast na podeželju vedno bolj negotova. Zaradi partizanskih akcij

so bežali nemški učitelji, ki so imeli nalogo, da ponemčijo slovenske otroke. Mnogi predstavniki lokalnih nemških oblast so pobegnili pred partizani. Potovanje okupatorskih funkcionarjev je postalo nevarno. Zaščitile so jih lahko le večje policijske ali vojaške enote.

Nacistični okupatorji v Mariboru, gaulajter dr. Siegfried Uiberreither, vodja Štajerskega heimatbunda Franz Steindl, narodno politični referent in vodja germanizacije dr. Helmut Carstani in drugi, posebno

okrožni funkcionarji s spoznanjem, da je bitka za njihove načrte izgubljena. Zato je bilo vedno več čutili njihove maščevalne akcije.

Razpoloženje slovenskega prebivalstva proti okupatorjem se je odrazilo tudi v obnašanju prisilno mobiliziranih mladencev v nemško vojsko. Šef varnostne policije in varnostne službe (SIPO—SD) za Spodnjo Štajersko SS — strumbannführer Josef Vogt je 1. novembra 1943 poročal v Berlin: ... »Osebe, ki so bile potrjene za vojsko, javno izražajo svoje nezadovoljstvo in gledajo, da se kakorkoli pridružijo banditom, da bi se lahko aktivno borili za osvoboditev Slovenije... Da bi zaščitili svoje, se izgovarjajo, da so bili prisilno mobilizirani.« (Zbornik NOV, VI., knj. 8., dok. 1977.)

Za pobege iz »Wehrmachta« je že pred tem vedelo nemško vrhovno vojaško poveljstvo in glavni vodstveni urad SS. zato so prepovedali vojaškim poveljstvom (15. julija 1943) pošiljati vojake iz slovenske Štajerske na dopust južno od Drave (NAW, T-175, nav. 140.)

(dalje)

Okupatorji so svoje privržence opozarjali s tablami: POZOR PARTIZANSKO OZEMLJE VOZITE LE V SPREMSTVU.

SLAB HMELJ BO OSTAL V SKLADIŠČIH PROIZVAJALCEV

Največ pozornosti so na letni skupščini Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije, ki je bila konec aprila v Žalcu, namenili kakovosti hmelja in sortnem sestavu slovenskih hmeljišč.

Nove sorte hmelja so se zelo hitro in nekatere celo preveč razširile. Proizvajalci hmelja zadnja leta proizvajajo premalo savinjskega goldinga, zato pa več novih sort, ki so manj občutljive za vremenske vplive in imajo tudi boljše hektarske donose. Tuje tržišče še vedno zahteva okoli 40 odstotkov goldinga, lani pa so ga slovenski hmeljarji pridelali manj kot 30 odstotkov. Kupci iz Anglije, ZDA in Japonske kupujejo izključno samo to vrsto hmelja.

Tako skromni proizvodnji savinjskega goldinga je botrovalo neustrezno cenovno razmerje med sortami hmelja. Proizvajalci so bili veliko bolj stimulirani za proizvodnjo novih sort, saj so bile razlike med ceno goldinga in ostalimi sortami minimalne. Hmeljarji pa bodo morali svetovnemu trgu

ponuditi tiste vrste hmelja, ki jih le-ta išče, to je golding. Zato so se na skupščini dogovorili, da bo letošnji pridelek goldinga za 20 odstotkov dražji od ostalih sort.

Lanski pridelek hmelja je bil tudi slabše kvalitete. V hmelju je bilo veliko primesi, listja in bil je zdrobljen. Kakovost na njivi pridelanega hmelja je bila dobra. Pridelovalci so ga slabo obirali, sušili in vlažili. Tudi pri prevzemu niso bili dovolj dosledni. Prevzemalci ga tudi niso ustrezno razvrstili v posamezne kakovostne razrede. Na skupščini so menili, da bo dovolj kvalitetnega hmelja mogoče zagotoviti le z večjimi stimulacijami proizvajalcem. Povečati bi se morale tudi razlike med posameznimi kakovostnimi razredi.

Zaradi slabe kvalitete je bilo letos že nekaj reklamacij tujih kupcev. Reklamacije predstavljajo veliko finančno obremenitev prihodka. Zato so se na skupščini dogovorili, da bodo v bodoče za reklamacijo odgo-varjali tisti, ki so dobavili slab hmelj in zakrivali reklamacijo.

V lanskem pridelku je bilo tudi preveč ostankov pesticidov. Na zunanjih tržiščih lahko že najmanjša prekoračitev povzroči zavrnitev pošiljke. Analize kažejo, da velik del proizvajalcev ni upošteval navodil za škropljenje, saj so bili ostanki pesticidov nad dovoljenimi količinami. Toleranco so nekateri prekoračili kar za osemkrat.

Toliko resnih kritik na račun kvalitete hmelja so povzročile velike zaloge hmelja na svetovnem tržišču. Tudi za naslednja leta ni upanja, da bi se cene ob normalnih pogojih dvigale. Glede na to, da hmeljarji izvozijo skoraj tri četrtine pridelka, si bodo morali bolj prizadevati, da bodo prodajali kakovosten hmelj.

Na skupščini so razpravljali tudi o rekonstrukcijah žičnic, ki so že precej dotrajane. Veliko pozornosti pa so namenili tudi problemom oskrbe hmeljarstva z rezervnimi deli in reprodromom, saj zadnja leta vse bolj primanjkuje deviz za nabavo.

M. M. N.

BO TRŽIŠČE BOGATEJŠE ZA EKSTRAKTE KAMILIC IN HMELJA?

Farmacevtskih izdelkov, ki bi jih prodajali v obliki ekstrakta, v Jugoslaviji primanjkuje. S to proizvodnjo so začeli v manjšem obsegu v Notranji trgovini, v tozdu Sadeks, v začetku maja. Zaenkrat bodo pripravljali le preparate iz kamilic in ostalih zdravilnih zelišč, pripravili pa so tudi program za predelovanje hmeljskih odpadkov. Iz teh bodo pridobivali klorofil in vitaminski koncentrat. Načine predelave hmeljskih odpadkov preizkušajo le še laboratorijsko.

Dejavnost tozda Sadeks je sezonska, saj odkupujejo zdravilna zelišča, gozdne sadeže in vse vrste gob. S predelovanjem zdravilnih zelišč in hmeljskih odpadkov pa ne bodo odvisni le od sezone. Do letos so zdravilna zelišča le zbirali, odkupovali in prodajali.

Zaradi nekaliteta sušenja posameznih zbiralcev pa so zeliščaslabo prodajali. Prodajali pa so jih tudi le na principu

vzorcev. Domači in tuji kupci pa zahtevajo standardizirane in kvalitetne proizvode, kar bodo v Sadeksu dosegli le z višjo stopnjo predelave zdravilnih zelišč.

Predelovali bodo vsa zdravilna zelišča, ki vsebujejo eterična olja. Za začetek bodo letos predelali okrog 20 ton zdravilnih zelišč v ekstrakto, največ kamilic. Z izdelki bodo oskrbovali kozmetično in farmacevtsko industrijo. Ekstrakti iz kamilic bodo pomemben nadomestek za sintetična zdravila.

Eterična olja bodo iz zdravilnih zelišč pridobivali z vodno parno destilacijo, ekstrakcijo in s sušenjem. Tudi tropine že predelanih zelišč bodo z raznimi dodatki primerne za živalsko krmo.

V drugi fazi predelave industrijskih rastlin bodo predelovali hmeljevino. V Savinjski dolini ostane kar 3000 ton suhih hmeljskih listov, ki pa so

kot takšni neuporabni oziroma služijo kot gnojilo. Zato še laboratorijsko preizkušajo možnost predelave hmeljskih listov. Po analizah, ki so jih naredili, bodo iz hmeljskih listov lahko pridobivali klorofil in vitaminski koncentrat. Klorofil bodo prodajali živilski industriji, vitaminski koncentrat pa bo dodatek krmilom.

S predelavo hmeljskih listov se bo zmanjšalo onesnaževanje okolja, saj je znano, da je v hmeljskih listih veliko pesticidov.

V Notranji trgovini si s predelavo veliko obetajo in tudi obljublajo. Ekstraktov zdravilnih zelišč bodo izvozili kar dve tretjini vse proizvedene količine. Predelava hmeljskih listov naj bi nadomestila nekatere snovi za krmila, ki smo jih do sedaj uvažali. Tudi cene bodo po mnenju strokovnjakov konkurenčne, čeprav se z estahazo ukvarjajo že Lek, Pliva, Krka in Droga.

M. M. N.

POGOVARJALI SMO SE Z NANDETOM KUNSTOM

Z urejenimi cenovnimi odnosi do večje proizvodnje hrane

Bila je nedelja, dan, ko kmetje počivajo. Pri Kunstovih v Grušovljah je bila doma zbrana vsa družina. Ženske so ravno kar spekle potico in jo dale na hladno, mladi gospodar Nande Kunst pa se je odpravil z doma na ženino domačijo. Kljub temu sva ujela čas za pogovor, ki se je sukal o tem, kaj danes najbolj tare kmeta.

Naj zapišemo, da je njegova v tržno proizvodnjo mleka in hmelja usmerjena kmetija lani oddala 65.000 litrov mleka in kar dober pridelek hmelja. V hlevu smo našli 34 goved frizijk, od tega 14 krav molznic, ostalo pa je mlada živina. Če povemo, da Kunst za svojo čredo v glavnem pridelava krmo na osmih hektarih obdelovalne zemlje in dobrih dveh ha zemlje v zakupu, je na dlani umno gospodarjenje. Natravnikih tudi petkrat kosijo, nanjihah pridelajo dovolj silažne koruze, da napolnijo vse silosne prostore (200 kb. metrov).

Poleg domače pridelave krme so primorani močna krmila dokupovati, kar pomeni velik strošek, saj so krmila po Kunstovem mnenju odločno predraga. Ker so nekateri člani družine v službah, sta za delo v

glavnem le dva, mlada zakonca, ostali pa občasno pomagajo. Nande je končal šentjursko kmetijsko šolo in si sedaj v šolskih klopih pridobljeno znanje oplaja s praktičnim delom.

KAJ DANES KMETA NABOLJ ŽULI

»Kmetje se kot zadržni kooperanti in tržni proizvajalci zavedamo, da so danes takšni časi, ko je treba izstisniti iz zemlje kar največ hrane. Ena največjih ovir pri tem so že kronično neurejeni cenovni odnosi v kmetijstvu. Koruza je kot krmilo pretirano draga in če bi kmet svojo živino krmil zgolj s kupljeno koruzo, bi moral opustiti proizvodnjo. Posledice takšne neurejenosti cen se kažejo v občasni pokolih živine, kot je na pr. zdajšnji pokol svinj. Sedaj imamo svinjskega mesa v izobilju, pa ne zaradi večje prireje, marveč preprosto zato, ker rejci zaradi drage krme koljejo tudi plemenske svinje in tako bomo na jesen imeli prazne svinjake, na trgu pa ne bo svinine. To je nepopravljiva škoda. Pomeni torej, da moramo najprej urediti cenovne odnose in šele potem lahko računamo na večjo proizvodnjo hrane. Ne smemo pozabiti, da danes tudi kmet gospodari in

usmerja proizvodnjo z računico v roki.

MINERALNA GNOJILA SO PREDRAGA NASPROTI MLEKU

»Za večjo tržno proizvodnjo so tudi kmetu potrebna mineralna gnojila in druga zaščitna sredstva. Pa je vse to danes hudo drago in marsikdo premišlja, ali bi šel v ta strošek ali ne. Nevzdržno je na pr., da se cena umetnih gnojil enači s ceno mleka. Zaradi manjšega dohodka so marsikje tudi dileme in vprašanja, kako in koliko plačevati za pokojninsko zavarovanje, da bi zagotovili kmetovo socialno varnost. Največ se jih odloči za nižje zneske in temu primerna bo tudi pokojnina.

Kmet bo težko tudi odplačeval kredite z novimi 30% obrestnimi merami, saj mu dohodek ne zagotavlja takih bremen.

Mlada Kunsta bosta proizvodnji mleka in hmelja dodala še proizvodnjo brojlerjev. Skrb za prirejo bo prevzela mlada gospodinja, ki je zaradi tega pustila službo in se bo raje posvetila kmetijski proizvodnji.

Za daljši razgovor žal ni bilo več časa in tako smo se poslovili. Kunstovim pa želeli dobro letino. Lojze Trstenjak

Inšpektor Vrtavka

SPORNI KURJI KAKEC...

Inšpektor Vrtavka je po utrudljivem obhodu terena zavlil v gostišče Pri treh racah in naročil piščančjo jed. Ko je obiral lepo zapečeno kurje bedrce, je k njemu prisedel znanec, kmet iz bližnje vasi.

»Je piščanec dober, a?« je kmet pobral Vrtavko. »Dober!« je odgovoril inšpektor in si obrišal brado.

»Tudi jaz bi lahko dajal na trg piščance, pa mi sosed ne podpiše soglasja za gradnjo farne,« je rekel kmet.

»Ne da soglasja?« se je začudil Vrtavka.

»Ne da!« je pribil kmet in mu zaupal svojo zgodbo:

»Moja kmetija je usmerjena v tržno proizvodnjo, kot sam veš. Lani sem se v sodelovanju z zadrugo odločil, da bom zgradil manjšo farmo za proizvodnjo brojlerjev. Izdelali so mi načrt, dokopal sem se do kredita,

nakupil nekaj gradbenega materiala in se dogovoril za gradnjo. Ko bi moral pričeti z delom, pa sosed izjavi, da ne bo podpisal soglasja, češ da mu bo smrdel kurji kakec. Zaman je bilo prepričevanje, da bo hlev sodobno zgrajen in opremljen in da ne bo smrdelo.« »Ne dam pa pika,« je pribil sosed. Odšel sem z dolgim nosom najprej v zadrugo, potlej pa še na občino, povedal, kako in kaj in povabil inšpektorje, naj si ogledajo lokacijo in razsodijo, ali ima sosed prav.

Prišli so inšpektorji, pregledali lokacijo in jo primerjali s sosedovo hišo in izjavili, da je lokacija primerna in da kurji kakec ne bo smrdel sosedu pod nos. In so šli.

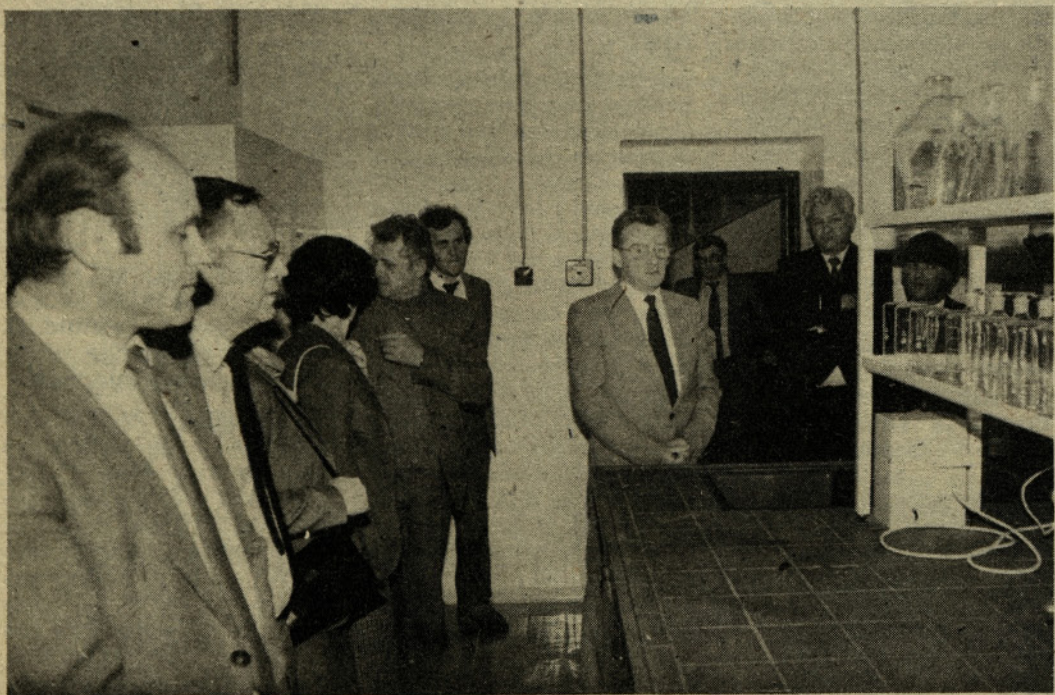
Mislil sem, da sem na konju, pa nisem bil, kajti sosed je še naprej trmasto vztrajal, da ne podpiše soglasja in da bo tudi

sam poital inšpektorja, naj pogleda to reč in razsodi.

Tako se je zaradi kurjega kakca in trmastega sosedu začel gradnja kurje farne prevesil v drugo leto. Medtem se je vse hudo podražilo in kmet se zaveda, da če farne ne bo zgradil letos, je ne bo nikoli.

Ko je kmet končal zgodbo, je bil tako jezen in prizadet, da je brez pozdrava odvihral skozi vrata. Inšpektor Vrtavka se je zamislil, vzela svinčnik in izračunal, kaj sporni kakec velja našo družbo: Kmet bi v enem turnusu pripravil za trg 18 tisoč brojlerjev. Letno bi jih ponudil petkrat z doseženo težo 1,8 kg, kar bi pomenilo letno 162.000 kg piščančjega mesa za naše potrošnike. Pa s tem ne bo nič zgolj zaradi kurjega kakca in trmastega sosedu. In si je primer zapisal v beležnico.

BIC

Posnetek je z otvoritve prostorov za predelavo zdravilnih zelišč v Sadeksu

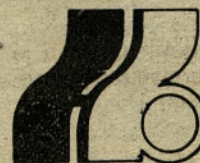
Hmezzad

DO NOTRANJA TRGOVINA
TOZD MALOPRODAJA
ŽALEC tel.(063) 710-416

KMETIJSKO TEHNIČNI PRODAJNI CENTER NUDIMO VAM:

Kabine za traktorje UNIVERSAL, kultivatorje za krompir in koruzo, rotacijske kosilnice, obračalnike za seno, prikolice Tehnostroj, razne vrste škroplilnic, kardane vseh vrst, kotle za žganjekuho in brzoparilnike ter ostalo blago iz širokega programa BLAGOVNICE.
VAŠ NAKUP OD VIJAKA DO TRAKTORJA

blagovnica

hmezzad

OBČANOVA OKROGLA MIZA

Govori se veliko, stori pa bolj malo

V žalski občini deluje devet aktivov mladih združnikov. V vsakem od njih je vključenih okrog petdeset mladih, od katerih aktivno dela dobra polovica članov. Kakšno je pravzaprav delo mladih v teh aktivih, s kakšnimi dejavnostmi in težavami se ukvarjajo — o tem so govorili predsedniki aktivov mladih združnikov Andrej Kramer, Petrovč; Janez Grenko, Prebold; Andrej Rogl, Griž; Milan Sirše, Tabor in Aleš Četina, Sempeter.

Povprašala sem fante najprej o življenju in delu v njihovih aktivih. Takole so povedali:

A. Kramer: »Letos smo člani našega aktiva organizirali kviz Mladi in kmetijstvo, kjer smo sodelovali tudi kot tekmovalci. Trenutno sodelujemo tudi pri uničevanju divjega hmelja, pripravljamo pa se tudi na traktorsko tekmovanje in kmečke igre na Vranskem. Vsako leto sodelujemo tudi pri praznovanju hmeljarjev v Braslovčah. Mladi si popestrimo življenje v aktivu še s kakšnim piknikom, organiziramo ples, poleti pa krenemo ponavadi za nekaj dni proti morju.

Zaradi velikega števila naselij in oddaljenosti (petrovski aktiv namreč povezuje mlade od Liboj, Vinske Gore, Galicije in iz drugih krajev) se srečujemo v glavnem mladi iz okolice Petrovč. Premalo pa je tistih iz bolj oddaljenih vasi.

A. Rogl: »Tudi v našem aktivu smo si zastavili plan dela, vendar se začetni nalogi in poti vedno ne držimo. Ena največjih skupnih akcij je tudi pri nas uničevanje divjega hmelja in organizacija kakšne prire-

ditve, pred kratkim pa smo začeli tudi z akcijo nujenosti pomoči ostarelim ljudem. V programu imamo še predavanja s področja gospodarstva. V našem aktivu imamo precej zelo mladih članov, veliko je tudi takšnih, ki so šele končali osnovno šolo. In takšne zelo težko vključimo v delo.

M. Sirše: »Načrt dela za letošnje leto je v našem aktivu približno takšen kot v vseh aktivih mladih združnikov. Uničujemo divji hmelj, načrtujemo eno ali dve ekskurziji in organiziramo predavanja. Ravno sedaj smo pripravili krajše potopisno predavanje. Organizirali smo tudi plesne vaje, ki se jih je udeležilo 55 mladih združnikov. Poleti bomo sodelovali na Vranskem in v Braslovčah.

J. Grenko: »Poleg uničevanja hmelja smo letos v našem aktivu pripravili prireditve, kjer smo se srečali s starejšimi združniki. Trenutno se pripravljamo na traktorsko tekmova-

tivu organizirali kuharski tečaj, ki je trajal štirinajst dni. Ob koncu smo pripravili zaključek, kamor smo povabili tudi nekaj starejših članov. S pomočjo Sip-a smo organizirali tudi varilni tečaj. Drugače pa se ukvarjamo s podobnimi akcijami kot v drugih aktivih.

Savinjski občan: »Ali pri tem vašem delu najdete skupen jezik z mladinsko organizacijo v kraju?»

A. Rogl: »Ko smo začeli pomagati ostarelim, smo se želeli povezati z ostalimi mladinci v kraju, vendar nismo našli skupne poti. Ne vem, zakaj je tako, morda nam bo uspelo organizirati skupne akcije kdaj drugič.

M. Sirše: »Tudi naša šibka točka je povezovanje z ostalimi mladinci. Mislim, da je razlog predvsem v tem, ker se v mladinski organizaciji zbirajo predvsem mlajši mladinci, v našem aktivu pa smo v glavnem malce starejši mladinci. Tu gre

J. Grenko: »V primerjavi z ostalimi aktivni lahko rečem, da je naše sodelovanje z organizacijo mladih v Preboldu zelo tesno. Pred kratkim smo imeli sestanek, kjer smo se dogovorili za oblike sodelovanja, tesno pa smo bili povezani že lani. Sodelujemo predvsem na kulturnem področju, npr. na prireditvi ob dnevu mladosti, na kulturnih dnevih v Preboldu in pri podobnih dogodkih.

Savinjski občan: »Imajo vaši aktivni mentorje?»

A. Kramer: »V Petrovčah imamo mentorja, s katerim smo zelo zadovoljni. Je pa precej oddaljen, doma je na Frankolovem, zato se težko udeležuje naših sestankov. Drugače pa redno sodeluje pri vseh naših akcijah.

A. Rogl: »V Grižah imamo dva mentorja, ki z aktivom sodelujeta že vseh 15 let. Problem pa je v tem, ker živi v Grižah zelo malo kmečke mladine.

M. Sirše: »Mentorja imamo, vendar z njegovim delom nismo

sodeluje z nami, nam svetuje in pomaga pri našem delu.

A. Četina: »V Šempetru imamo trenutno kar dobrega mentorja, mislim pa, da je marsikaj odvisno tudi od nas samih članov aktiva in od našega dela.

Savinjski občan: »Kakšno vlogo pa odigrajo zadrage? Koliko se sliši glas mladih v združnih organizacijah?»

A. Četina: »Naš aktiv je z zadrugo zelo tesno povezan. V združnem svetu imamo sicer dva člana, vendar sta neaktivna. Mislim, da je bolj naša krivda, če ne sodelujemo pri raznih odločitvah.

M. Sirše: »Sodelovanje z zadrugo je dobro, pomaga nam predvsem finančno, na razpolago pa nam daje tudi prostore. V samoupravnih organih pa nismo najbolj zastopani. Razpravljali smo že o tem, vendar zaenkrat še vse ostaja po starem. Smo pa zainteresirani za

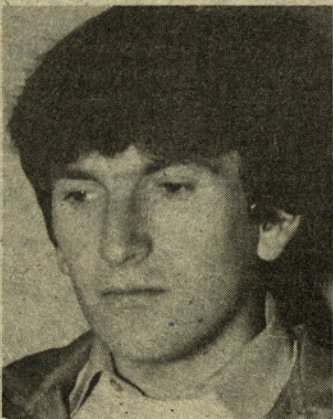
pomaga TZO Gotovlje. Svoje delegate imamo v organih krajevne skupnosti, vendar pa sami premalo spremljamo njihovo aktivnost.

A. Kramer: »Sam sem član združnega sveta, vendar sem doslej bil le na enem sestanku, tako da ne vem, kakšne bodo naše možnosti podočanja.

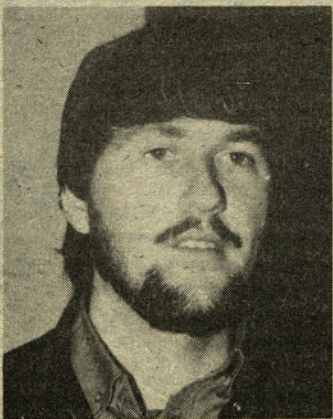
Savinjski občan: »In kaj menite o nadaljnjem razvoju našega kmetijstva?»

A. Kramer: »Govori se veliko o problemih, o našem položaju, stori pa se bolj malo. Predvsem nas pesti nesorazmerje cen med reprodukcijskim materialom in končnimi izdelki. Tako ne bo šlo več. Kmetije bi se morale usmerjati, vendar sami ne vemo, kam. Enkrat namreč prevladuje ena panoga, potem druga, nato spet tretja. Nujen je bolj usklajen razvoj našega kmetijstva.

M. Sirše: »Mislim, da bi morala združna zveza razvoj kmetijstva obravnavati bolj dolgoročno glede na potrebe.

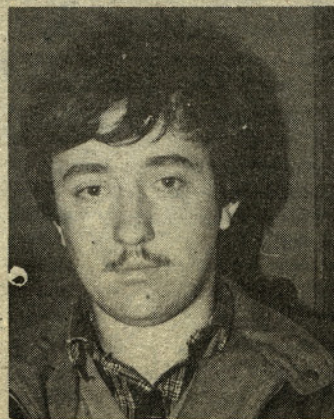
Andrej Rogl

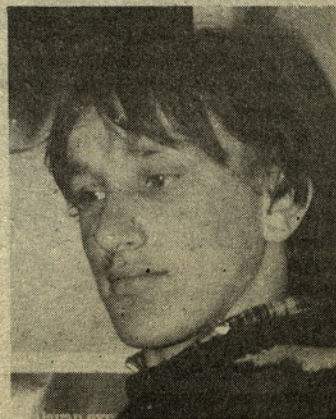
Andrej Kramer

Milan Sirše

Janez Grenko

Aleš Četina

nje, kmalu pa se bomo pričeli pripravljati za kmečke igre in dan hmeljarjev, kjer smo se lani dobro odrezali.

A. Četina: »Na začetku letošnjega leta smo v našem ak-

praznovanje že za dve različni generaciji in v tem je najbrž razlog, da ne najdemo skupnega jezika. Tisti, ki danes delamo v aktivih, smo bili nekoč aktivni v mladinski organizaciji.

najbolj zadovoljni. Moral bi nam svetovati, dajati ideje, vendar je tega zelo malo.

J. Grenko: »Pri nas bistvenih težav z mentorjem ni, dobro

sodelovanje, saj bi tako veliko bolj poznali delo in pa usmeritve zadrage.

A. Rogl: »V združnih organih nimamo nobenega predstavnika, precej pa nam

Npr. danes pospešujemo proizvodnjo zelja, tega bo pa čez tri leta preveč. Tudi kmetu ni lahko, če se te usmeritve stalno spreminjajo.

Irena Jelen

Najprej vzgajajo starši, potem mladinska organizacija

Biti mlad, pomeni biti vpet med svet otroštva in svet odraslih. Kako se znajdejo mladi v tej sredi, s čim se ukvarjajo in kakšne so njihove vsakdanje velike in drobne skrbi — o tem govori sekretarka Občinske konference ZSMS Irena Terglav.

Savinjski občan: »Ni malo očitkov in pripomb, ki jih slišimo iz ust starejših, o nedelavnosti mladine, o nezainteresiranosti za dogajanje okrog sebe. Kako pa bi opredelili podoč mladih vi, ki z njimi tesneje sodelujete?»

I. Terglav: »V žalski občini živi okrog 9000 mladih. To je sicer lepo število, upoštevati pa moramo to, da se precej mladih šola v Ljubljani, Mariboru in drugod. Res je, da je veliko mladih nezainteresiranih, vendar pa tega ne smemo posploševati. Tudi očitki starejših, da mladi ničesar ne delajo, se mi zdi nesprejemljiv. Nesprejemljiv zaradi tega, ker imajo svoj delež odgovornosti pri vzgoji tudi starši. Če starši ne bodo znali svojega otroka vzgajati tako, da ga bo zanimalo še kaj drugega kot pa šola, potem so tudi naša prizadevanja v glavnem zaman.

Ce otrok vidi, da starše zanima le osem ur službe, potem tudi sam ne bo drugačen.

Za vključevanje mladih je seveda pomembna tudi podpo-

ra družbe raznim akcijam, ki jih organiziramo. Od nas zahtevajo republiški in tudi občinski organi kopico akcij in raznih aktivnosti, mi pa to kot občinska organizacija zahtevamo od osnovnih organizacij. Zahtevamo nekaj od njih, ničesar pa jim ne moremo za to ponuditi. Npr. mi zahtevamo, da pridejo mladi na različna tekmovanja, prireditve, pri tem pa si morajo sami plačati prevoz, malico in vse ostalo.

Savinjski občan: »Imajo tisti mladinci, ki želijo delati, se vključevati, dovolj možnosti in oblik za izražanje svojih interesov?»

I. Terglav: »Mislim, da mladi imajo dovolj možnosti za svoje delo, za uveljavljanje svojih interesov. Je pa res, da bi morali v občinski organizaciji še veliko več narediti, da bi v svoje vrste vključili še več mladih. Pri tem nas ovira predvsem kopica aktivnosti, ki od nas terjajo veliko časa, npr. organiziranje brigad, štafete, raznih tekmovanj. To so stvari, ki jemljejo čas, premalo časa pa nam ostaja za kvalitetno delo z mladimi. Letos smo poskušali mlade pritegniti z mladinskimi športnimi igrami, ki smo jih ponovno organizirali. Udruž mladih je prav presenetljiv.

Poskušamo pospešiti tudi sodelovanje med osnovnimi organizacijami, npr. z izmenjavo kulturnih programov. Veliko je

možnosti, da bi pritegnili mlade, je pa to delo tudi težavno. Težavno predvsem zaradi tega, ker delamo z zelo mladimi ljudmi, ljudmi, ki štejejo šestnajst, sedemnajst let.

Savinjski občan: »In kako obravnavate tiste, ki stojijo ob strani, tiste, zaradi katerih padajo očitki na vso mlado generacijo?»

I. Terglav: »Obravnavali smo nekaj primerov, npr. uničenje spomenika v Preboldu. Ne zdi se mi prav, da družba ob

takšnih dogodkih obsodi mladinsko organizacijo kot celoto. Po drugi strani pa družba s takšnimi ljudmi ravna v rokavicah, saj izgretniki iz Prebolda še danes hodijo okrog. Mislim, da pa največji delež odgovornosti nosijo vendarle starši. Tudi šola namreč ne more prevzeti vzgoje v celoti, še zlasti, ker je v razredu po petintrideset učencev.

Savinjski občan: »Dolgo najbrž mladi glede na zaostrene razmere ne bodo mogli sedeti križem rok. S kakšnimi problemi

Irena Terglav

se ukvarjate v zadnjem času?»

I. Terglav: »V zadnjem času se precej ukvarjamo s štipendijsko politiko in v zvezi s tem s problemom zaposlovanja. Trenutno imamo v občini 41 nezaposlenih do 26 let. Mislim, da je za te ljudi še vedno mogoče najti zaposlitev. Problem pa bo najbrž nastal čez nekaj let. Poleg tega pa opažamo eno; da se mladi čedalje bolj »zavedajo«, da se jim šolanje pravzaprav ne izplača. Šolajo se namreč šest, osem let, potem pa se zaposlijo kot nekvalificirani delavci. Družba kot celota bi morala na ta problem gledati drugače, sicer ne bomo imeli čez deset let nobenih strokovnih kadrov več.

Vemo, da bi mladinska organizacija morala ne tem področju še veliko več narediti. Predlagali smo marsikaj, tu mislim predvsem na kooperative, vendar doslej za to obliko ni pravega zanimanja.

Savinjski občan: »Kako pa sodelujete mladi kot organizacija z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami? Kakšen je vaš položaj v primerjavi z njimi?»

I. Terglav: »Na ravni občine je sodelovanje zadovoljivo. Določene akcije organiziramo skupaj, podporo imamo pri drugih organizacijah in naša mnenja tudi precej upoštevajo. Pravi križ pa je v osnovnih organizacijah mladih. V krajevnih skupno-

stih še gre, velike težave pa imamo v združenem delu. Delovne organizacije mladih niti ne povabijo na sestanke, osnovne organizacije pa so v glavnem servisi za kulturne prireditve in čiščenje okolja. Če si priborijo svoje prostore, je to že velik uspeh.

Savinjski občan: »In za konec — še vaša ocena vsega tega direndaja okrog organizacije prireditve ob dnevu mladosti.»

I. Terglav: »Veliko smo razpravljali o tej prireditvi in jasno je eno: oblika, takšna, kakršna je, je že zdavnaj preživela. Neprimerno je, da štafeto vozimo okrog v luksuznih avtomobilih, ko jo pa lahko mladi nosimo iz kraja v kraj. Sama prireditve bi morala biti bolj sproščena, bolj mladostna, predvsem pa veliko cenejša. Tudi preveč mladih je angažiranih za to prireditve. Če bi toliko mladih angažirali pri odpravi tega ali onega gospodarskega problema v občini, bi lahko celo gore prestavljali.

Okrog letošnjega koncepta pa tole: odločno smo proti takšnemu cirkusu kot je bil predviden, kajti nihče ni tako lačen, da bi ga morali hraniti s čokoladnimi bonboni. To tudi ni način, s katerim se spominjamo človeka, ki je toliko prispeval k razvoju naše družbe. Lik T:ta živi, se pa včasih izrablja v vse mogoče namene.

Irena Jelen

Obiskali smo Petrovče

Treba je prisluhnuti interesom ljudi

Pravzaprav človek ne ve več, kako bi poimenoval kraj, kamor me je tokrat zanesla novinarska radovednost. V takšnih in drugačnih bukvah so Petrovče zapisane kot vas. Toda vas pravzaprav ni več vas. Namesto stogov s senom so tam visoke in nove stanovanjske hiše, namesto branjarije samopostrežna trgovina. Ravno prav je bilo travnikov tam okrog, ravno prav gozdov in ravno prav so se križale prometne poti, da so se tam okrog doseljevali ljudje od blizu in daleč.

PETROVČE NEKDAJ ...

Ugodna prometna lega je bila za tamkajšnje kraje pomembna že od nekdaj. Le kako bi sicer tam naokrog vodile poti

Pisalo se je leto 1750, ko je grof Gaisruck kupil od cesarice Marije Terezije gosposčino Celje in namesto starega pozidal nov dvorec. Razkošni ba-

našjo obliko je dvorec dobil v začetku devetnajstega stoletja, danes pa je od nekdanje gosposčine ostal le še kup ruševin, ki so kraju ob avtomobilski cesti vse prej kot v ponos. Tako kot marsikje, se je namreč tudi tu zataknilo pri denarju za obnovo tega zgodovinskega spomenika.

... MED NOB ...

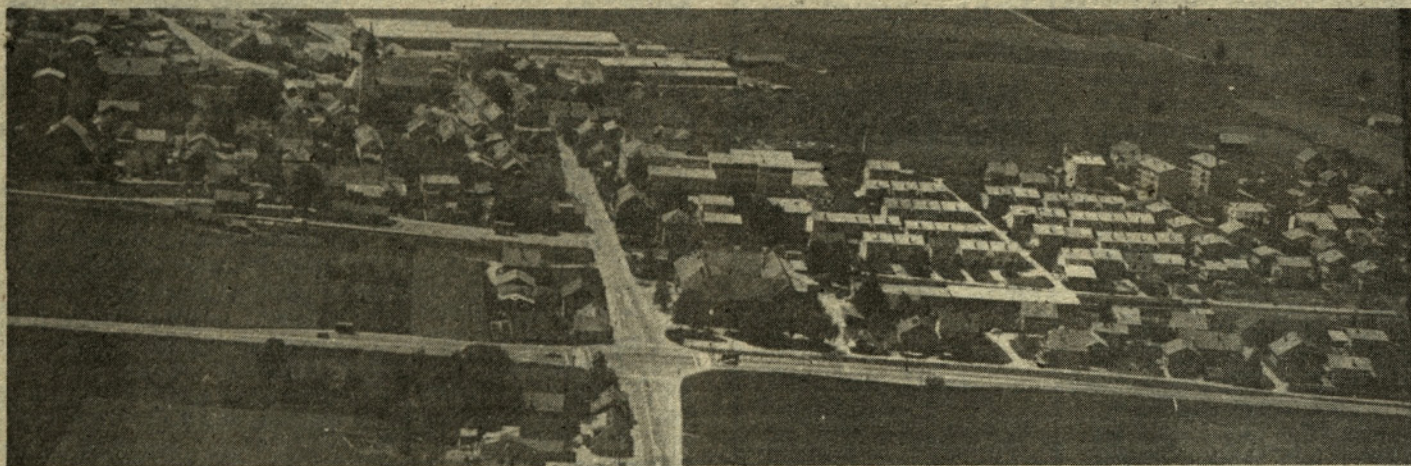
Znajo pa Petrovčani poskrbeti in ohraniti spominska obeležja iz dni, ko je po dolini

Kmetijska zadruga, Nama, Lesnina in pa zlasti delovna organizacija Zarja. Le-ta zaposluje danes okrog 260 delavcev, njen letni prihodek pa znaša 60 starih milijard. Iz manjših obrtno storitvenih dejavnosti družbenega sektorja so se v zadnjih letih izoblikovale štiri temeljne organizacije s štirimi različnimi predmeti poslovanja — od konfekcijske, lesne, kovinarske do plesarske dejavnosti.

Sestavni del petrovškega

Sedemnajsto in pa devetnajsto stoletje je bilo za petrovške zaselke najbolj črno. Konec sedemnajstega stoletja, leta 1682, je tam naokrog, zlasti v Drešnji vasi in v Levcu, morila kuga. V obeh naseljih še danes spominjajo na črno smrt dve stebriasti kamniti znamenji.

V devetnajstem stoletju pa je tam naokrog gospodaril ogenj. Leta 1846 je skoraj docela upepelil vas Petrovče, čez šest let je zagorelo v Levcu, 1867 pa je požar upepelil 84 hiš v Drešnji vasi. Da bi odpravili škodo in ljudem priskrbeli streho nad glavo, so v Celju in Zalcu igrali kar nekaj gledaliških predstav, izkupiček pa so namenili pogorelim domačijam. Danes varujejo Petrovčane pred ognjenim sovražnikom štiri gasilska društva.

Petrovče — vas, ki pravzaprav že zdavnaj ni več vas (foto: L. Korber)

starih Rimljanov, pa kasneje furmanov, po letu 1891 je tam naokrog odmeval pisk prve lokomotive, danes pa mimo petrovških zaselkov vodijo pomembne avtomobilske poti.

Da so tamkaj hodili in tudi živeli stari Rimljani, pričajo

ročni graščini na udobni ravni sredi Savinjske pokrajine, zidani po vzoru dunajskega Schönbrunn, je prenekateri obiskovalec nadel laskav naziv: najlepša v vsej monarhiji.

Vsej lepoti navkljub je blagorodni gospod Gaisruck v dobrih petinšestdesetih letih spravil posest na boben. Dvorec je menjal lastnike, 1835 pa je prevzel vajeti v svoje roke velikaš Hausmann. Le-ta je posest zelo pomnožil, saj je štela kar dvajset uradov in 3125 podložniških kmetij. Moderniziral je gospodarstvo, pri tem pa se močno zadolžil.

Dvorec je nato romal iz rok v roke. 1932 so v tamkajšnjih prostorih uredili umobolnico. Po letu petinštirideset je bila v njej najprej bolnišnica za pljučne bolezni, od leta 1970 dalje pa je postal zatočišče onemoglih.

danes številni predmeti v zbirkah celjskega pokrajinskega muzeja, najvernejši dokaz pa je znano rimsko grobišče v Drešnji vasi. So pa tudi poznavalci, ki trdijo, da so v današnjih Petrovčah bile že pred Rimljani keltske naselbine.

A najbolj ponosni in znani v zgodovini so Petrovčani po dvorcu Novo Celje, ki mu daleč naokrog ni bilo enakega. Tam, kjer stoji danes graščina Novo Celje, je prvotno stal Brunovgrad, zgrajen v devetem stoletju.

V notranjščini, ki še vedno razodeva nekdanjo odličnost, so letos končno delavci Hmezdove Notranje trgovine odprli domiselno urejene prostore, v katere so se vselili delavci temeljne organizacije kooperantov ter Sadeksa. S tem se je v opuščene objekte ponovno vrnilo življenje.

V petrovških zaselkih pa je moč najti še drugo gosposčino. Ta druga gosposčina, ki jo omenjajo že v petnajstem stoletju, je zaloška graščina. Da-

odmeval topot okupatorskih škornjev. Kar nekaj spominskih obeležij spominja domačine, pa tudi čisto slučajne popotnike, na štirideset življenj, ki so jih darovali ljudje tamkajšnjih zaselkov v času vojne vihr.

Tamkajšnji kraji pa so bili tudi prizorišče enega največjih zločinov, ki jih je zagrešil okupator na našem ozemlju. Kmalu po zasedbi ozemlja je namreč okupator odpeljal okoli 370 bolnikov iz Novega Celja, 92 iz Vojnika, 20 hiralcev iz Medloga in osem starčkov iz Vrba ter jih konec junija 1941 umoril v Hortheimu v bližini Linza. Član

gospodarstva bo postala tudi regijska mlekarina v Arji vasi. Lahko pa bi Petrovčani imeli še en velik objekt — farmo bekono. Temu so se v Petrovčah uprli z vsemi silami. In še danes jim pošteno zavre kri, če jih kdo povpraša po gradnji tega objekta.

Poleg obstoječe industrije v krajevni skupnosti, ki pa je mlada in za delo krajevne skupnosti ne more dati veliko sredstev, imajo v petrovških zaselkih tudi 59 obrtnikov. Med temi se jih 33 ukvarja z obrtnimi, sedem z osebnimi storitvami, 13 je avtoprevoznikov, šest obrtnikov pa se je odločilo za gostinstvo. Pravi križ pa je v tej krajevni skupnosti še vedno z uslužnostnimi obrtni, čeprav si krajski zelo želijo kakšnega čevljarja, šivilje ali pa serviserja za popravilo teh ali onih strojev.

S kmetijstvom se ukvarja le devetina vseh Petrovčanov. Največ gojijo hmelja, temu pa sledi živinoreja. V krajevni skupnosti menijo, da v kmetij-

OD KOD IME KRAJA?

V devetem stoletju je Bruno, nekdanji moravski vojvoda, zgradil sredi Savinjske doline Brunovgrad, grad, kjer je kasneje bila sezidana graščina Novo Celje. Ko je bil grad dograjen, je sezidal četrte ure od gradu proti Celju cerkev, k njej pa določil nekaj okoli ležečega zemljišča. To zemljišče je dal vojvoda ograditi s pletenim plotom. Od plotu (plotiti, pletiti) je dobil kraj ime Pletrovče, ime, iz katerega izvirajo današnje Petrovče.

Znajo pa biti krajski kritični. Ne le do drugih, temveč tudi do sebe. Pri sebi jim ni všeč to, da niso uspeli dovolj pritegniti ljudi in jih vključiti v delo in življenje krajevne skupnosti, zlasti ob večjih dogodkih in prireditvah. Pri drugih pa jih močno jezi premajhna odmevnost delegacij znotraj skupščin in obnašanje strokovnih služb, ki marsikdaj ne znajo prisluhnuti delegatom. »Delegati morajo vedeti, da je skupščina njihova, kajti treba je prisluhnuti interesom ljudi,« pravijo Petrovčani.

razpolago delavci. Temeljne zadrugne organizacije, vendar prostor še zdaleč ne ustreza kulturnim prireditvam. Dvorana namreč ni ogrevana, notranjost pa tudi že kliče po obnovitvi. Petrovčani so prepričani, da bi boljši pogoji vplivali tudi na bolj množično kulturno življenje v tamkajšnjih zaselkih.

RADI BI IGRALI V ROKOMETNI LIGI

Če manjka množičnosti na kulturnem področju, pa tega ne bi mogli reči za športno dejavnost. V zadnjih letih se je namreč rekreativna dejavnost močno razširila, največ zanimanja pa kažejo krajski za nogomet, odbojko, smučanje in rokomet. Vsako leto privabljajo v svoje vrste nove člane z akcijo Teden športa, ki jo pripravljajo skupaj s šolo, pa z memorialom Janka Randra v rokometu in z drugimi oblikami. Tudi redna vadba predšolskih otrok je namenjena temu, da bi v vrste TVD Partizana pritegnili kar največ članov. V srih številnih Petrovčanov pa tli želja, da bi ponovno zaigrali v rokometni ligi. To pa bi zaenkrat še preveč globoko poseglo v njihov plitek žep.

NAJBOLJ JIH ŽULI KANALIZACIJA

Marsikaj že imajo v petrovških zaselkih, marsikje pa jih še vedno žuli čevlji. Predvsem pa pri dveh stvareh: pri kanalizaciji in ureditvi središča krajevne skupnosti. Ze nekaj časa tečejo pogovori o gradnji centralne čistilne naprave v tem delu Savinjske doline, vendar zaenkrat še vse ostaja le pri bese-

Ob letošnjem občinskem prazniku so podelili priznanja Osvobodilne fronte in priznanja krajevne skupnosti Petrovče za dolgoletno delo v kraju. Priznanja Osvobodilne fronte so prejeli: Ivan Gostečnik, Stane Jurjovec, Irena Kač, Vera Kamenšek, Marija Mimik, Jožica Pirnat in Metoda Uranjek. Priznanja krajevne skupnosti pa so prejeli: Brane Štrajher, Ivan Uranjek, Franc Dolinšek, Tomaž Uranjek, Miha Jevševar, Jože Brečko, Organizacija Rdečega križa Petrovče, Gasilsko društvo Levce in Gasilsko društvo Drešnja vas.

komisije za odgon in usmrnitev je bil predvojni vodja umobolnice Alfred Fischer, zdravnik, po rodu Žalčan. Po vojni je bil proglašen za vojnega zločinca.

... IN DANES

Če je nekdanji moravski vojvoda s pletenim plotom ograjeval kraj, je danes ravno narobe. Petrovški zaselki so na široko odprli vrata številnim ljudem. Prišli so od blizu in daleč, zato ni nič čudnega, če so hiše tam naokrog zrasle kot gobe po dežju. Iz majhnih, z bogato zgodovino prežetih zaselkov, so se danes razvila naselja s pestro in zanimivo družbenopolitično, gospodarsko in društveno dejavnostjo.

REZERVE SO ŠE V KMETIJSTVU

Staro pravilo je, da se tam, kjer so ugodne prometne poti, kaj hitro razvije industrija. Da to pravilo drži, se je izkazalo tudi v petrovških vaseh. Industrija reže ljudem tam najdebelejši kos kruha. Malce tanjšega jim reže obrt, le tanko rezino pa kmetijska dejavnost. Steber gospodarstva tvorijo predvsem

Moški pevski zbor je nepogrešljiv na vseh prireditvah. (foto: T. Jurčec)

stvu še zdaleč niso dosegli vsega, kar bi lahko. Kmetijska dejavnost je namreč zajela le velike in pa srednje kmete, ne pa tudi tistih najmanjših. Pri tem bodo po mnenju krajanov morali več narediti delavci Hmezada, še zlasti pa kmetijski pospeševalci, ki se zaenkrat še premalo povezujejo z ljudmi po terenu.

SKUPŠČINE MORAJO BITI DELEGATOVE

Če jih gledaš od daleč, se zdijo petrovški zaselki kot posamezne jate ptic, stisnjene vsaka zase vzdolž te ali one poti. Toda ta ločenost, ta razbitost na posamezne vasi je samo navidezna. V tej krajevni skupnosti imajo namreč šest vaških

KULTURI MANJKA MNOŽIČNOST

Interes marsikaterega Petrovčana so zadovoljili v tamkajšnjem kulturnem društvu. Nekateri je pritegnila pesem, tako da je že pred leti začel delovati moški pevski zbor, druge recitacijska skupina, spet tretje, sekcija za izrazni ples ali pa knjižnica. V zadnjem času v okviru kulturnega društva ustanavljajo tudi zabavni ansambel. Zelo tesno sodelujejo s šolskim kulturnim društvom.

Nasploh je šola nekakšno središče kulturnega dogajanja v kraju, saj marsikatero prireditev pripravijo kar v šolski telodavnici. V Petrovčah sicer imajo dvorano, ki jim jo dajo na

dah. Petrovčani se zavzemajo za ureditev kanalizacije v celotni občini, saj vedo, da bo sicer okrnjena tudi stanovanjska izgradnja. Druga stvar, kjer jih čevlji žuli, pa je ureditev cestne pločnice skozi središče krajevne skupnosti, s čimer bi odpravili tudi najbolj črno prometno točko v kraju. Poleg tega pesti Petrovčane tudi pomanjkanje vode, izpadi električne energije, premajhna telefonska centrala, pomanjkanje parkirišč, prav tako pa pomanjkanje družbenih stanovanj. Če bi imeli stanovanja, bi namreč obdržali marsikaterega sposobnega in za delo zagretega krajana v krajevni skupnosti, družbenopolitičnih organizacijah in v društvih. Irena Jelen

V petrovških zaselkih je tekla zibel ali pa so tam delovali številni znameniti ljudje. Med njimi Fany Hausmannova, prva slovenska pesnica. Njene pesmi preveva romantična otožnost, ljubezen do narave in domovine. Pokopana je v grobnici cerkve v Petrovčah.

Pred vojno je v bolnišnici Novo Celje delal zdravnik Peter Držaj. Že kot mladenič je bil povezan s skupino naprednih učiteljev na meščanski šoli v Zalcu in preko njih s Komunistično partijo v Zabukovici. Leta 1941 je bil povezan z Osvobodilno fronto, zdravil je prve partizane, kasneje pa je bil zaprt v italijanskih taboriščih. Po vrnitvi iz zaporov je opravljal številne naloge na Štajerskem, v Gornji Savinjski dolini, 1944 pa je pričel graditi osrednjo partizansko bolnišnico nad Ljubnem ob Savinji. 1944 je padel v Tuhinjski dolini, po njem pa so kasneje poimenovali bolnišnico v Ljubljani.

Med znana imena v širšem slovenskem prostoru sodi tudi Miroslav Širca, po katerem nosi ime tamkajšnja osnovna šola. Bil je član OK SKOJ Celje, bорец Celjske čete, bolj kot v četi pa je bilo znano njegovo delo na terenu.

Iz Petrovč so bili doma tudi pesnik, esejist in slovenski kritik Franc Onič; pesnik in prevajalec Franc Primc ter kmetijski inženir Josip Teržan, ki je izdal več knjig z nasveti za umno kmetovanje. V Petrovčah sta učiteljevala glasbeni pedagog Ciril Pregelj in strokovni publicist in narodopisec Drago Predan. Mladost sta tu preživela dramatik in publicist Miloš Mikeln, gledališki kritik Vasja Predan, tu pa živi in ustvarja tudi slikar Adi Arzenšek.

KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA

Beethoven in Rizmal

Nedavni petkov koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana z dirigentom Francijem Rizmalom je številnim žalcčanom prinesel večer pristnega muziciranja v zato priložnost preurejeni telovadnici šolskega centra v Žalcu.

Izkazalo se je, da je dober obisk, ki ga gre najbrž pripisati »domaćemu« terenu, dobil upravičeno protiutež v zelo solidno izvedenem programu.

Pri Golobovih plesih za godala je bilo sicer tu in tam čutiti, da bi orkester raje zaigral kaj po svoje, pri Beethovnovi 7. simfoniji pa bistveno manj.

Dirigentova volja se je čvrsto uveljavila v Mozartovem koncertu za oboo (solist B. Rogelja) in orkester. Na trenutke je bilo slišati pravi mozartovski,

kompaktni, a v izrazu strogo odmerjeni klasični zvok, ki ga je slovenskim (morda tudi slovan-skim) orkestrom očitno zelo težko doseči.

Osrednja točka večera je bila prav gotovo Beethovnova 7. simfonija, ki je zelo obsežno ter eno največjih skladateljevih del (prav neparne Beethovnovne simfonije sodijo v višek klasičnih umetnin). Rizmal je dirigiral na pamet, zanesljivo in prepričljivo. Tempi posameznih stavkov so bili zelo dobro odmerjeni, celoten muzikalni koncept pa jasno in razumljivo posredovan.

Orkester RTV se je predstavil kot zelo živahen, muziki in muziciranju predan ansambel, ki bi ga Franci Rizmal v normalnih pogojih (ne samo z dvema vajama) gotovo pripravil še do

bolj osebne interpretacije. In če je bil orkester vsaj do neke mere poznan, je debut opozoril na Rizmalove (zaradi kratkega staža razumljivo) manj znane kvalitete: odločnost, jasnost koncepta in brezkompromisnost v odnosu do muziciranja. Njegova zrelost v nastopu pa je porok več, da se bo v nekaj sezonah razvil v mojstra dirigentske paličice.

Ce strnemo; za debut več kot samo uspešen koncert, takšno zrelost pri diplomantih redko srečamo, upamo in želimo pa, da bo Franciju sreča (ob lastnem delu) naklonjena in da ga bomo lahko videvali ne le pred slovenskimi orkestri, temveč tudi pred priznanimi orkestri v tujini.

L. Planko

Gostovanje v Bilčovsu

Kulturni društvi Bilka iz Bilčova in Svoboda Žalec že nekaj let uspešno sodelujeta. Zadnje dni aprila so v tem kraju nastopili moški pevski zbor, Svoboda Žalec, Savinjski oktet in ansambel Veseli hmeljarji. Predstavili so se s spletom narodnih in umetnih pesmi in

tako tudi tokrat navdušili številno občinstvo, ki se je zbralo v dvorani gostišča znanega narodnjaka Ogrisa. Gostovanje pa so žalski kulturniki združili z obiskom slovenske gimnazije v Celovcu in se med ogledom Podjune in Roža ustavili tudi v Žitari vasi. V dvojezični šoli jih je

sprejel ravnatelj Franc Kukovič. Beseda je tekla o položaju slovenske manjšine na Koroškem. V tem kraju je padel prvoborec Ivan Farčnik-Buč, zato so obiskali tudi grobišče padlim partizanom.

jk

Žalski pevci so zapeli v prostorih slovenske gimnazije v Celovcu

V gotovljah in na Polzeli je bila občinska revija otroških in mladinskih zborov. Na posnetku zbor osnovne šole Polzela, ki ga vodi Stanko Podbregar.

T. T.

Nove knjige v aprilu

Zbirka DOTIK: Arsan — EMMANUELLE, Bukovski — ŽENSKA, Miller — SEKSUS I. II.; Jules Verne — UJETNIKI POLARNEGA LEDU; Matej Bor — JANKO IN DRUGE NOVELE; I. Torkar — UMI-RANJE NA OBROKE; Evan Hunter — MATERE IN HČERE 1 — 2; LJUDJE IN VOJNA 1 — 2; Herman Vouk — VIHRE VOJNE 1 — 2; H. W. Richter — NE UBIJAJ, M. Gregor — MOST, H. Patterson — ZAMENJAVA; J. Krantz — NIHČE NI RAD SAM; N. Bieler — KANAL.

Najbolj brane knjige v aprilu

Edo Torkar — SOL ŽIVLJENJE; Vitomir Zupan — GORA BREZ PROMETEJA; Evan Hunter — MATERE IN HČERE 1 — 2; Igor Torkar — UMI-RANJE NA OBROKE; več avtorjev — SODOBNI SVET I. II.; Vinko Kovačič — PREGRADA; Patricia Vanags — POMPEJI; Adam Saint — Moore — VONJ PO HUDIČU; Lado Ambrožič — Novljan — PETNAJSTA DIVIZIJA; Alenka Puhar — PRVOTNO BESEDILO ŽIVLJENJA in George Orwell — 1984.

FILMSKO GLEDALIŠČE

V okviru filmskega gledališča si boste v juniju lahko ogledali film VSE, KAR STE VEDNO ŽELELI VEDETI O SEKSU po naslednjem razporedju:

ŽALEC: sredo, dne 20. junija, ob 20.30
POLZELA: petek, dne 21. junija, ob 20.30
PREBOLD: sobota, dne 22. junija, ob 20.30

VSEBINA FILMA:

Ameriški barvni film iz leta 1972. Scenarij: Woody Allen, Kamera: David M. Walsh. Glasba: Mundell Lowe. Režija: Woody Allen. Igrajo: Woody Allen, John Carradine, Burt Reynolds, Lynn Redgrave, idr.

S spolnim osvobajanjem (če hočete — s seksualno revolucijo) se človeštvo ni prav nič uspelo otresti svoje okupiranosti in zafrustriranosti, ki zadeva posteljo, erotiko in erotične želje. Ta kvazi revolucija je segla predvsem v množične medije in iz spolnosti skovala kapital. Po mnenju mnogih paje še povečala človeško odtujenost od lastnega bistva, ko je komercialno izrabila navidezno osvobajanje prav iz teh in takšnih frustracij.

To je nadvse bistro in s svojim značilnim gostobesednem in situacijskim humorjem imenitno ujel na celuloidni trak Woody Allen, režiser, ki je fenomenalno zabaven, a kritično oster. Tako zelo pronicljiv je, da sega v duše prav nam, ki se njegovim izdelkom (in s tem sebi) najglasneje smejimo. Pri vsem tem je na višku. Ne zapada v banalnosti, besedni gagi so mu iztočnica za situacijske in narobe. Vse to pa spodbuja k velikim meri pripravljenosti za premislek po filmu in seveda motivira gledalca za večkratno gledanje njegovih filmov.

V pričujočem izdelku iz leta 1972 se je lotil prav vprašanj, o katerih je govoril. Posnel je sedem seksualnih epizod in se v njih ponorčeval iz fetišiziranja spolnosti in našega lastnega odnosa do vseh vidikov tega področja.

Pri vsem tem neskončno zabava, a hkrati drega v nas same, ko razbija fetiše in tabuje, ki smo jih ustvarili sami. B. S.

Kultura je del njenega življenja

Vsi, ki poznajo Marijo Gorškovo, bodo pritrdili, da bi bilo brez nje v Grižah veliko manj kulturnega dela. Že več kot trideset let spada med tiste v Grižah, ki so si kulturno življenje krega krepko naprtli na svoj hrbet.

Njena pot kulturnega soustvarjalca se je začela že v Celju, kjer je rojena. Ko pa se je poročila in prišla v Griže, jo je, kot sama pravi, s kulturo popolnoma zastupil njen mož, ki je že delal pri prosvetnem društvu Svoboda. Pri kulturnem delu v kraju je še vedno aktivna. Pri ženskem pevskem zboru Griže poje trideset let, dvajset let pa je predsednica zbora. Zbor se je obdržal toliko let tudi po njeni zaslugi. S prepričevanjem in osebnostjo je dosegla, da griške ženske še vedno prepevajo.

V zboru pojejo še tri ženske, ki so začele približno takrat kot Marija. Zbor so do današnjih dni že precej pomladili z mlajšimi pevkami. Marija pravi, da je bilo to nujno, če so hotele obdržati kvaliteto zbora. Griške pevke bodo le z dobrim petjem še nastopale na prireditvah, kot je tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu. Tam so nastopale že desetkrat.

Tradicionalna prireditev v Grižah Pojo naj ljudje, nekateri jo imenujejo tudi Mali Šentvid, je Marijina zamisel.

»Neprestano sem razmišljala, kaj bi za kulturo kraja še lahko naredila,« pravi Marija. Letos bo že deseta prireditev. Marija pravi, da je to praznik vseh

M. N.

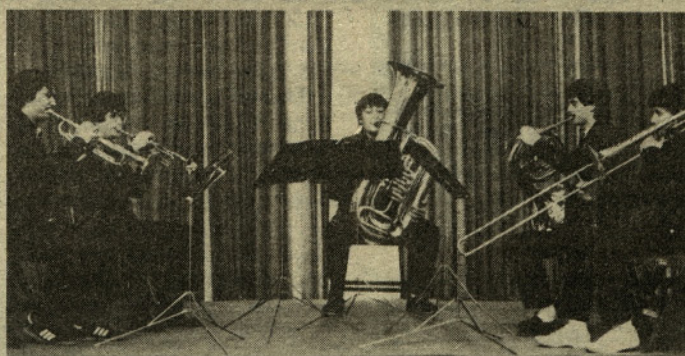

Marija Goršek

pevcev v Grižah in veliko pevskih zborov iz drugih krajev si želi peti na tej prireditvi.

Marija je pred več kot dvajsetimi leti začela urejati in delati v griški knjižnici. Iz skromnih začetkov je danes zrasla bogata knjižnica. Zelo si je morala prizadevati, da so knjižnico prenovili in razširili. Danes ima knjižnica kar 5000 knjig. Marija so knjige poleg petja vedno veselile.

Kulturno življenje v Grižah se tudi po njeni zaslugi nadaljuje in razširja. Sedaj ima Marija že veliko mladih, ki bodo stopali po njenih stopinjah. Mladi pa se pri Mariji še vedno radi oglasijo po nasvet, ko gre za kulturniško delovanje. Zaupajo ji, ker ve, kaj hoče. Po vseh teh letih je dobila veliko priznanj in odklikovanj. Marija pravi, da so jo kar sproti nagrajevali za njeno delo.

Kvintet trobil, ki je pred nedavnim osvojil prvo nagrado na republiškem tekmovanju mladih glasbenikov, je tokrat na zveznem tekmovanju v Prištini ponovil uspeh z osvojitvijo prve nagrade. Kvintet vodi profesor Viljem Trampuš.

V atriju osnovnošolskega centra v Žalcu se je, žal, maloštevilnemu občinstvu predstavil deklinski pevski zbor gimnazije iz Szegeta — Madžarska —, ki je na svoji turneji po Jugoslaviji. Koncert je bil kvaliteten, zbor pa vodi prof. Joo Eteja. Gostitelj — mladinski pevski zbor osnovne šole Sprajc-Jur Žalec — pa jim je v pozdrav zapel tri pesmi.

jk

OTROCI BODO LETOVALI NA DEBELEM RTIČU

Otroci iz žalske občine bodo letos letovali v domu RKS na Debelem rtiču od 30. julija do 13. avgusta. V tem obdobju bo letovalo 196 otrok. Denar za letovanje bodo prispevale občinska skupnost socialnega skrbstva, občinska zdravstvena skupnost in deloma starši v obliki prispevka. Občinska zveza prijateljev mladine je že pripravila lestvico za prispevek

staršev. Starši z nižjim osebnim dohodkom bodo prispevali 500 din, tisti z najvišjim pa celotne stroške letovanja, ki znašajo 7500 din. Občinska Zveza prijateljev mladine že zbira prijave za letovanje, prednost pa imajo otroci iz družin z manjšim osebnim dohodkom in tisti, ki jim letovanje priporočajo zdravniki.

—mn.

Pionirski kotiček

Tito je zame . . .

— mogočna beseda, v katero se je zloilo vse: napori borcev, kriki trpečih in ranjenih, smeh otrok, vihrave reke, ki se kot steklo drobijo na tisoče koščkov in drobcev . . .

— Bil je velik človek. Vreden ponosa in spoštovanja, saj nikoli ni izgubil morale, ki je bila potrebna v borbah kot hrana človeku, ki je lačen . . .

— Razumel je, kaj pomeni biti človek . . . Razumel je ljudi, ki so bili v stiku z njim in so ga tudi oni poskušali razumeti kakor je on njih . . .

— Bil je upanje ljudem, ki so izgubili vero v življenje . . . — Human, človeški odnos, ki ga je pokazal že med vojno v bitki za ranjence in ga razvijal in gojil tudi kasneje, vselej, na vsakem koraku svoje zanimive življenjske poti, je tista luč, tisti ideal, tisti žarek, ki je in bo ogreval množice . . .

Olga Jezernik,
OŠ Polzela

Urh pripoveduje

Turoben in oblačen majski dan. Grozljivi črni oblaki so kraljevali na nebu. Deževne kaplje so grožeče odmevale po cesti. V avtobusu pa nežna glasba. Cilj naše ekskurzije je bil tudi sv. Urh. S ceste smo kmalu zagledali cerkveni zvonik. Obdan z gorami se mi je zdel še veličastnejši. Strma cesta nas je popeljala k prijazni in idilični cerkvi Sv. Urha, ki je opomin in svarilo bodočim rodovom. Nema priča zločinov. V svoji preproščini, vsa sama le nemo priča in obtožuje. V notranjosti polno slik in napisov. »Stara sem sedemnajst let. Vem, da bom umrla . . . mati . . . ne skrbite zame. Ne bojim se . . .«. Le utrinek izmed tisočerih misli zatiranega, a ponosnega slovenskega ljudstva. Pred mano se je odpiral nov svet, svet poln grozot in trpljenja. In vsaka slika, vsaka beseda predstavlja človeka. Vsaka pripoveduje svojo zgodbo, a vse imajo isto usodo.

Sovražniki niso izbirali žrtev. Morilci so si omislili celo cerkvene pevske vaje. V želji, da prikrijejo svoje strašne zločine, so storili vse. A ponosnega in trdnega slovenskega duha ni zlomila gorjača, ne vrv, nož ali pištola.

Drevesa se nemo sklanjajo nad spomenikom, ki stoji nedaleč od cerkve. Samoto moti le lahen piš vetra, ki se zaganja v krošnje dreves. Dež lije na zemljo, prepojeno s krvjo. Kot da hoče izbrisati sled zločinov, kot da joče in obžaluje strahote, ki jih je storila bela garda. To je sramotno in neodpušno. Zato Slovenci — ne pozabimo!!!

Metka Cencelj,
OŠ Vransko

Naša pionirska zadruga

Učenci osnovne šole Ivan Farčnik Buč — Vransko smo zelo aktivni pri delu naše pionirske zadruge. Veliko nas je vključenih in za delo izkoristimo vsak trenutek, ko smo prosti; na šolsko zemljišče pa gremo tudi takrat, ko obravnavamo določeno učno snov. Tako smo se naučili saditi, obrezovati in škropiti sadno drevje pod strokovnim mentorstvom Franca Beričiča. V sadovnjaku smo posadili 70 dreves jablan in hrušk. Na zemljišču, ki smo ga razdelili na več delov, pa pridelujemo tudi povrtnine, poljščine ter gojimo cvetlice. Letos smo se lotili tudi ponovne ureditve rastlinjaka in gojitve soje ter zdravilnih rastlin.

Damjana Košenina,
OŠ Vransko

Pričakujemo prijatelje

Letos bo na naši šoli deveto srečanje bratstva in enotnosti osnovnih šol iz vseh republik in avtonomnih pokrajin. Srečanja se bo udeležilo približno 150 pionirjev. Zelo se ga veselim. Pričakujem, da bom spoznala nove prijatelje in prijateljice. Skupaj bomo preživeli tri dni. Tudi jaz bom sprejela dve pionirki. Morda bo med njimi kakšna stara znanca s katerega od prejšnjih srečanj. Najraje bi sprejela Varaždinke, ker občasno grem z mamico v Varaždin in bi tako povečala krog svojih znank v tem kraju. Tudi sama sem se že udeležila srečanja v Travniku, kjer sem se imela zelo lepo, zato pričakujem, da bo letos lepo tudi pri nas.

Natalija Čulk,
OŠ Vransko

Smešni oglasi

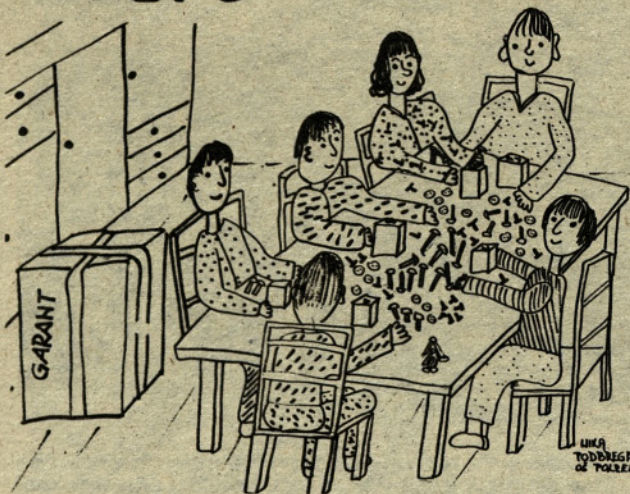
PRODAM „fejst“ punco za deset petk. Šifra: Brez petk Rado

PRODAM zanesljivo ukradeno kolo sive barve po najnižji ceni — za vogalom pri šoli. Šifra: Spoznaš me po lisicah na roki.

Viktor

PRODAM zelo dobro ohranjen čevlji — edina pomanjkljivost: je brez podplata, brez vezal in brez jezika (ne govori). Šifra: Lažji čevlji, lažja hoja!

Bernarda
Učenci OŠ Žalec

S proizvodnega dela v tovarni Garant

Zgodilo se je . . .

(Dopisniki poročajo)

Nogometni turnir

Dne 20. aprila je bilo v Žalcu finale nogometnega turnirja, na katerega so se uvrstile ekipe osnovnih šol: Vransko, Žalec in Polzela. Zmagali so Polzelani in prejeli pokal.

Jožica Hribnik in Žana Krašovic,
OŠ Polzela

Izlet na Dobrovlje

V soboto je bil nagradni izlet na Dobrovlje, ki ga je organizirala OK SZDL Žalec. Na izlet smo odšli vsi učenci, ki smo pisali spise na temo Štajerska v borbi in Napad na Drvar in bili nagrajeni.

Najprej smo odšli na Vransko — Gorice, kjer smo položili venec in poslušali pripovedovanje borca Iva Zupanca. Pot smo nadaljevali naprej na Dobrovlje, kjer je bil kratek kulturni program. Bili smo tudi na Čreti, kjer smo položili vence. Odpeljali smo se v Gornji grad, kjer smo imeli kosilo, od tod pa smo se veseli vrnili domov.

Mojca Kosu,
OŠ Šempeter

Plesni venček

V ponedeljek, 7. maja, smo na šoli pripravili slovesni zaključek plesnih vaj. Plesni program je potekal v obliki tekmovalnega plesnega par šole v šestih plesih. Starši, učitelji in ostali so bili navdušeni nad uspešnim zaključkom. Tekmovalo je 17 parov, od katerih se jih je šest uvrstilo v finale. Plesni venček smo zaključili s prostim plesom, kjer smo se s starši zavrteli v ritmu moderne glasbe.

Darja Lužar,
OŠ Šempeter

Srečanje literatov

V torek, osmega maja, smo pripravili srečanje literatov vseh šol v naši občini. Razdelili smo knjižne nagrade in pohvale za izbrane spise in pesmi na natečaju. Ob tej priložnosti nas je obiskala pesnica Meta Rainer, ki nas je spodbujala za nadaljnje pisanje. Dopisniki šole pa smo poskrbeli, da je prireditev uspela.

Darja Lužar,
OŠ Šempeter

Srečanje z dopisniki

Dragi mladi bralci! Kot vidite, smo tokrat vašo rubriko pripravili v največji meri s pomočjo naših pionirskih dopisnikov vaših šol. V začetku meseca smo jih povabili na delovni sestanek, na katerem smo se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. Seznanili smo jih z našim delom tukaj v uredništvu in z željami, kako bi skupaj najbolje oblikovali vašo rubriko. Dogovorjenega so se držali in nam poslali lepo število prispevkov. Morda bo kdo izmed njih zamen iskal svoj prispevek v današnji številki zaradi pomanjkanja prostora, obljubljam pa, da njihov trud ni bil zaman, saj ga bomo objavili v kateri naslednjih številki. Led je torej prebit, zatojerej pero v roke in napišite ali narišite nam čimveč o tem, kar vas zanima ali karkoli se dogaja okoli vas. Vabimo tudi tiste, ki se doslej še niso oglašali. Sicer najbolje oblikovali vašo rubriko. Dogovorjenega so se držali in nam poslali lepo število prispevkov. Morda bo kdo izmed njih zamen iskal svoj prispevek v današnji številki zaradi pomanjkanja prostora, obljubljam pa, da njihov trud ni bil zaman, saj ga bomo objavili v kateri naslednjih številki. Led je torej prebit, zatojerej pero v roke in napišite ali narišite nam čimveč o tem, kar vas zanima ali karkoli se dogaja okoli vas. Vabimo tudi tiste, ki se doslej še niso oglašali. Sicer razumemo, da je pred vrati zaključek šolskega leta in mora zato marsikdo še „malo pritisniti“, da bo uspeh boljši, malo časa si pa le vzemite tudi za vašo rubriko, da jo boste potem še z večjim veseljem prebirali. Od vas samih je torej odvisno, kakšna bo, tudi v času počitnic ne pozabite nanjo, takrat bomo še posebno veseli vsakega sestavka. Prispevke zbiramo do vsakega desetega v tekočem mesecu, pošiljate pa jih lahko na naslov uredništva.

V. Ck

RUBRIKA MLADIH

Kurirčkova pošta

Pionirji osnovne šole Vransko so 23. maja sprejeli kurirčkovo pošto od domžalskih pionirjev pri spomeniku borcem na Trojanah. Kurirčkovo torbico bodo pionirji žalske občine nosili od Vranskega, skozi Tabor, Gornjsko, Braslovce, Polzelo, Šempeter, Gornji, Ponikvo, Vinsko goro, Pirešico, Žalec, Petrovce, Ljubljano in Grize do Prebolda.

Prvega junija jo bodo preboldski pionirji predali vrstnikom iz Trbovelj, naslednji dan bo kurirčkova pošta zaključila pot v Trbovljah. Pionirji bodo pošto predali predsedniku Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva na zboru pionirjev Jugoslavije. Zbora pionirjev se bo udeležilo tudi 20 pionirjev iz žalske občine.

Mladi v znanju in veščinah SLO

V začetku tega meseca je bilo v Andražu občinsko tekmovalno mladostno prvenstvo v znanju in veščinah s področja SLO in DSZ. Po opravljenem teoretičnem delu so se ekipe s pomočjo karte, kompasa in drugih pripomočkov podale na zahtevno pot, na kateri jih je čakala vrsta ovir — od streljanja do nudenja prve pomoči. Med osnovnimi šolami je zmagala ekipa osnovne šole Grize s 1125 točk.

pred osnovnima šolama Polzela s 1081 točkami in Vransko s 1047 točkami. Posebej velja pohvaliti ekipo osnovne šole Ljuba Mikuš iz Žalca, ki je zbrala 935 točk. Ekipa Delavske univerze pa je zmagala med srednjimi šolami.

Organizator-občinska konferenca SZDL je najboljšim ekipam podelila priznanja in nagrade.

jk

Radioamater Ivan Topolovšek YU 3 TOF je skrbel za zvezo med tekmovalnimi točkami

Politična šola za klubovce OZN

Občinski center klubov OZN je v preteklem mesecu pripravil politično šolo za klubovce OZN naše občine. Udeležilo se je 80 članov in pet gostov iz Maribora. Mitja Žagar iz RK ZSMS je udeležencem predstavil delo klubov OZN v Jugoslaviji, njihov namen in naloge. V Jugoslaviji je že 700 klubov, od tega samo v Sloveniji 450. V predavanju so se slušatelji seznanili z razorožitvijo in z mirovnimi gibanji po svetu, ogledali pa so si tudi film Nuklearno odštevanje.

nje. Bojan Bank, prav tako iz republiške konference ZSMS, je predstavil krizna žarišča sodobnega sveta — Palestino, Namibijo in apartheid v Latinski Ameriki. Mladi klubovci so predavanja dobro sprejeli in pokazali zanimanje za predstavljene teme, predsednik kluba v Žalcu Bojan Lubej pa je politično šolo zaključil z upanjem, da so mladi pridobili koristno znanje, ki ga bodo prenesli ostalim članom klubov OZN.

Jasna Rode

Tudi šolarji so člani RK

Na žalski osnovni šoli Peter Sprajc-Jur je v organizacijo članov Rdečega križa vključenih okrog 680 učencev. Na prireditvi ob tednu Rdečega križa pa so sredi maja sprejeli v svoje vrste še 88 novih mladih članov.

Organizacija mladih članov, ki deluje pod mentorstvom Danijele Očepek, sodeluje pri številnih akcijah občinske orga-

nizacije Rdečega križa. Med večje aktivnosti šolarjev pa sodijo zlasti zbiranje starega papirja, sosedskapomoč, sodelujejo pri krvodajalskih akcijah in srečanjih starejših krajanov, organizirajo predavanja ter skrbijo za higieno v šoli in njeni okolici. Predvsem pa se mladi v tej organizaciji naučijo humanosti in toplega, človeškega odnosa do soljudi.

ij

Mladi sporočajo

Po štiriletnem mrtvilu je ponovno zaživel organizacija mladih na Ložnici. Tamkajšnji mladinci so na svoji zadnji seji razrešili staro vodstvo in sprejeli načrt dela za prihodnje obdobje. Za novo predsednico osnovne organizacije mladih na Ložnici so izvolili Anjo Kranjc.

Konec aprila je bila delovna akcija na Smiglovi zidanici. Akcije, ki jo je organizirala komisija za mladinske delovne akcije pri občinski organizaciji mladih, se je udeležilo štirideset mladincev. Udeleženci, med njimi zlasti brigadirji, ki se bodo letos udeležili zvezne mladinske delovne akcije v Vipavski dolini, so čistili cesto in jo posipavali s peskom. Po oceni občinske organizacije je akcija lepo uspela, zadovoljni pa so bili tudi z udeležbo.

Delovna akcija v Trnavi

Konec aprila so se zbrali na delovni akciji mladi iz krajevne skupnosti Trnava. Namen akcije je bil predvsem urediti okolico Hmeljarskega doma in avtobusne postaje v Trnavi. Akcije se je poleg mladincev udeležilo tudi nekaj pionirjev iz tamkajšnje osnovne šole, na pomoč pa so priskočili tudi najmlajši. Udeleženci delovne akcije so med drugim odstranili tudi ostanke razdrte hišice, ki je nudila zavetje čakajočim potnikom.

V prihodnje nameravajo mladi v Trnavi organizirati teden ali morda tudi mesec akcije, pri čemer se bodo tesneje povezali s krajevno skupnostjo. Mladi pričakujejo, da se bo akcije udeležilo kar največ krajanov, ki bodo v okviru akcije očistili tudi okolje okrog svojih domov.

J. Ušen

Iz naših krajevnih skupnosti • Iz naših krajevnih skupnosti • Iz naših krajevnih skupnosti

Gomilsko

ČESTITKA ZA PRAZNIK IN USPEH

Zborovsko petje je v krajevni skupnosti Gomilsko zelo razvijeno in ne samo to: zbor dosega iz leta v leto vse večji napredek. Tako so pred desetimi leti na pobudo Tončke Hazler ustanovili mladinski deklinski zbor, ki ga je v začetku vodil Vlado Juhart.

Sedaj pa ga že osem let uspešno vodi prof. Tanja Cehner in pred dnevi se je zbor predstavil z jubilejnim koncertnim programom. Petintrideset mladih grl je dokazalo, da se z vztrajnim delom ob stroko-

vnem vodstvu da doseči tudi visoko kvaliteto raven. Zato ni slučaj, da so zbor povabili k sodelovanju na republiški reviji v Zagorju. Pomembno pa je tudi, da na Gomilskem ni bojzani za obstoj mešanega zbora, saj tako skrbijo tudi za podmladek. Tako kot že mnogokrat doslej, pa so tudi tokrat Gomljani opravili izgradnjo kulturnega doma. V njem so se tudi te dni kar vrstile številne prireditve ob praznovanju praznika krajevnih skupnosti.

jk

Posnetek z jubilejnega koncerta

Polzela

PARK MARŠALA TITA

Člani Hortikulturnega društva na Polzeli si že dalj časa prizadevajo, da bi uredili in zasadili 88 dreves v spomin na tovarša Tita. Konec meseca aprila jim je to uspelo. Arhitekt Franc Korent je izdelal načrt, da so mogli začeti z akcijo. Na prvi akciji se je zbralo več kot sto članov društva ter drugih krajanov in brigada osnovne šole Vere Slander. Najprej je bila krajša slovesnost, kjer je zbrane pozdravil predsednik Hortikulturnega društva Polzela Cveto Pavlinč in dejal, da so priprave tekale skoraj dve leti.

Park je nad novo depandanso Doma oskrbovancev in v podaljšku dosedanjega parka Senek, drevesa v novem spominskem parku maršala Tita, kot so ga poimenovali, pa so sedaj že posajena in sicer tako, da prikazujejo obris Jugoslavije z glavnimi mesti republik in pokrajin. O pomenu parka je v imenu krajevnih skupnosti govoril predsednik skupščine Ivan Poteko.

V kulturnem programu so nastopili mladinski pevski zbor OŠ Vere Slander ter recitatorji.

TONE TAVČAR

Med zasaditvijo 88 dreves v spominskem parku maršala Tita

PUSTIMO NARAVI, KAR JE NJENO

Polzelski lovci so nas opozorili na človeški odnos do mlade divjadi, ki se iz usmiljenja sprevrže v pravo tragedijo za žival, vajeno življenja v naravi. Prav zaradi tega odnosa tokrat nekaj več besed o tem.

V času, ko imajo srne mladiče, potrebujejo živali čimveč miru. Poleg človeka so zaroči nevarni tudi potepuški psi in mačke, kar urejajo lovci s puško in skladno z zakonom. Namen pa je opozoriti tudi na krivičen odnos človeka do narave, ki v dobri veri, vendar brez premisleka, počne neopustljive napake.

Ko srna poleže mladiče, jih hrani in čuva na mirnem kraju. Vsiljive pretirane odvrta od legla v povsem drugo smer. Zgodí se, da se ljubek srnin mladič sooči s človekom, kar pomeni pravo atrakcijo, za preplašeno mater srno pa neizmerno žalost in skrb. Največkrat ljudje odnesejo ljubkega najdenčka domov in pri tem pozabljajo, da so ga v bistvu ukradli materi in naravi (razen če ni neizpodbitno dokazano, da je mati srna ustreljena ali je kako drugače poginila). Kdor krade, pa je tat! Tudi če najditelji mlado žival odnesejo

nazaj v naravo, ji preti nevarnost, da je mati srna iskanje opustila, pa tudi če ga najde, se ga boji, ker ima vonj po človeku.

Če ostane mladič pri ljudeh, je sprva prava atrakcija za okolico, ko odraste, pa je največkrat vzrok spora med „lastnikom“ in lovci, saj „lastnik“ največkrat uveljavlja svoj trud pri reji in negi, lovci pa se sklicujejo na zakon; če pa je povrhu mladič srnjak, postane nadlega tudi za okolico.

Vse se običajno konča na jensen, ko najdenček spozna, da je bil ogoljufan za svoj pravi dom in otroštvo ter se umakne v gozd med svoje vrstnike. Nekaj časa se morda še vrača na svoj „krušni“ dom, nato pa za vedno izgine. Zaradi neprimernosti življenja v naravi pa pogosto postane kaj lahek plen klateških psov ali se znajde pod avtomobilskimi kolesi.

Tako se konča nepošteno usmiljenje. Zato ni odveč ponovno opozorilo, da je treba mlado divjad pustiti pri miru, torej pustiti je treba naravi tisto, kar je njeno, v izjemnih primerih pa se je najbolje posvetovati z najbližjim lovcom.

Letošnje praznovanje občinskega praznika naše občine bo na Polzeli. Med tistimi objekti, ki bi jih radi Polzelani uredili, je tudi stara osnovna šola. Z deli so pričeli pred mesecem dni, dela pa izvaja Ingrad.

T. TAVČAR

Liboje

ZAKLJUČILI PRAZNOVANJE

S slavnostno sejo skupščine krajevnih skupnosti so Libojčani v začetku maja zaključili šesto praznovanje svojega krajevnega praznika.

Seja je bila v prostorih delavsko prosvetnega društva Svoboda, poleg predstavnikov libijske krajevnih skupnosti pa so se je udeležili tudi predstavniki izvršnega sveta in skupščine občine, socialistične zveze in Zveze sindikatov iz Žalca. Po uvodnem govoru predsednika skupščine krajevnih skupnosti, v katerem je

orisal življenje, delo in težave v tamkajšnjih zaselkih, so podelili priznanja najbolj zaslužnim krajanom. Prejeli so jih: Štefan Frece, Marko Đudarič, Anton Jurak, Anton Kašek, Franc Krk, Marjan Potočnik, Franc Sapotnik, Velimir Stepanov in Cilka Pere.

Slavnostni seji je sledil še krajši program, v katerem so sodelovali člani tamburaškega orkestra in tamkajšnjega moškega pevskega zbora.

-ij-

PRED 50 LETI SO GLADOVALI LIBOJSKI RUDARJI

Kakor zagori iskra izpod pepela, tako je leta 1934 zagorel revolucionarni žar v srcih libojških rudarjev. Da bi izbojevali svoje pravice in dokazali svoj prav domačin in tujim gospodarjem, so libojški rudarji pred petdesetimi leti organizirali gladovno stavko v rudniku družbe Praprotnik-Comp. Boj ni bil zaman, toda ob koncu stavke je brez dela ostalo pet delavcev.

Družba Praprotnik-Comp je rudnik v Libojah odprla leta 1930. V njem so se zaposlili številni domačini, prišli pa so tudi starejši rudarji, prekaljeni v naprednem, revolucionarnem in političnem duhu. Prišli so ne le iz domačih krajev, temveč tudi od drugod: iz Trbovelj, iz Zagorja, nekaj Slovencev pa je prišlo tudi iz Nemčije, Francije in od drugod.

Rudnik je kaj kmalu uspešno začel z delom, družbi pa ustvarjal velike dobičke. Toda v rudniku je rasla tudi delavska revolucionarna zavest. Delavce so v razrednem boju za svoje pravice vzgajali zlasti starejši, prekaljeni delavci, kot so bili: Jurij Debelak, Rudi Čilenšek, Leon Pačnik, Ivan Zupanc ter Franc Zupanc. Da v rudniku ni vse prav in da delavci nimajo vseh svojih pravic, so razmišljali tudi v Delavsko prosvetnem društvu, katerega člani so bili skorajda vsi delavci. Rudnik oziroma napredni, revolucionarni delavci ter Svoboda so bili torej tisto mesto, kjer sta se krepila zavest in revolucionarni duh libojških rudarjev.

Kakšen je ta revolucionarni duh, pa se je pokazalo že leta 1934. Delavci so namreč imeli posebno strokovno organizacijo II. rudarske skupine, ki so jo sestavljali prekaljeni in delavsko za-

vedni rudarji. Le-ti so z upravo rudnika sklenili kolektivno pogodbo, ki je vsebovala pomembna določila glede temeljne osnove najnižje plače, pogodba pa je urejevala tudi akordne postavke. Uprava rudnika kolektivne pogodbe ni spoštovala. Rudarje so čedalje bolj izkoriščali, zaradi česar je delavska organizacija dvignila svoj glas. Predsednik upravnega odbora delavske strokovne organizacije Jurij Debelak je zato predložil zahteve rudarjev, da morajo delodajalci spoštovati kolektivno pogodbo. Uprava rudnika postavljenih zahtev ni sprejela, zaradi česar so delavci 23. marca leta 34 pričeli gladovno stavko. V jami je ostala jutranja izmena, medtem ko popoldanska izmena zaradi orožnikov ni mogla več v jasek.

Gladovna stavka libojških rudarjev je trajala osemnajst ur. Med tem časom so potekala številna pogajanja med rudarji in upravo. Delavci so zahtevali spoštovanje kolektivne pogodbe in da ne sme biti nobenih posledic stavke. Na prigovarjanje načelnika II. rudarske skupine Franca Pliberška so rudarji 24. marca stavko končali, vendar bi kmalu prišlo do nove. Uprava rudnika je namreč hotela odpustiti z dela štirinštrideset delavcev. Ob koncu je uprava sprejela nazaj devetindeset rudarjev, pet tovarišev, med njimi Debelaka, Čilenška, Pačnika, Golavčka in Blatnika, pa uprava ni hotela sprejeti na delo. Rudarji so z nejevoljo sprejeli takšno odločitev, vendar so se končno odločili, da ne bodo pričeli z novo stavko. Odpuščenim sodelavcem pa so še nekaj mesecev zatem pomagali, tako, da so zanje zbirali denar.

-en-

Danes še živeči udeleženci gladovne stavke v Libojah: Jože Jegrišnik, Martin Potočnik, Anton Vočko in Martin Rezec

POHOD PO MEJAH KRAJEVNE SKUPNOSTI

Pohod po mejah krajevnih skupnosti in ob spomenikih NOB je vključen v sklop prireditev ob praznovanju krajevnega praznika v Libojah, zato je predsedstvo KK SZDL tudi letos pripravilo množični tovrstni pohod. Pohod so organizirali v dveh skupinah; prve — krajše — poti so se udeležili starejši občani in najmlajši, druge — daljše — pa vsi ostali. Pohoda se je udeležilo 165 pohodnikov, največ pa je bilo delavcev Keramične industrije Liboje, pričeli pa so ga na mostu čez Savinjo. Med potjo so obiskali spominska obeležja, ob katerih so obudili spomin na tiste, katerim so posvečeni. Pohodu je letos dajal še poseben poudarek spomin na 50-letnico gladovne

stavke v rudniku Liboje, 50-letnica ustanovitve partijske organizacije in vrsta dogodkov, ki se nanašajo na leto 1944.

Pohodnike je pot vodila od mostu čez Savinjo do Tkavčevega spomenika, zvonika Sv. Neže, Beškovnikovega spomenika na sedlu pod Kotečnikom, v dolino Bistrice, na južno pobočje Kamčiča, končala pa se je na Brnici (457 m). Veličasten je bil pogled na pohodno kolono z zastavami na čelu in s partizansko pesmijo na ustih, ki je bila ob spremljavi harmonike še veličastnejša. Ob obisku partizanskih domačij se je v peturni hoji utrl marsikateri spomin in dokazal, da borba za svobodo slovenskega naroda še ni pozabljena.

-fj-

ASFALT PEKEL—KALE—LOKE

Krajani teh krajev so si že dalj časa želeli, da bi imeli asfaltirane ceste. Po uspešni akciji napeljav vodovoda so si lani zadali novo nalogo, to je, da bodo cesto v ta hribovski predel krajevnih skupnosti Šempeter asfaltirali. V začetku maja so pričeli z asfaltiranjem in danes so dela končana. Ko smo bili zadnji dan asfaltiranja na tej cesti, nam je Jože Šalej, ki ima veliko zaslug, da je danes cesta asfaltirana, dejal: „Cestni odsek je dolg kar tri kilometre. Vaščani in tudi vikendaši so se izkazali. Poleg plačila samopriskevka, ki je znašal od 20 do 600 tisoč dinarjev, so opravili več tisoč udamiških ur.

Točnega števila še nismo ugotovili, vsekakor pa jih je bilo veliko.“ Delovodja Ivan Ašenberger je dejal, da so v tednu dni položili več kot 10 tisoč kvadratnih metrov asfalta ali 1500 ton. „Vaščanom in odboru smo šli na roko, tako da smo ubrali res najcenejšo pot do asfaltiranega cestišča. Menim, da je prav, da so tudi bolj odročni kraji povezani z dolino z asfaltirano cesto.“

Poleg udamiškega dela in samopriskevka krajanov so sredstva prispevale še krajevna skupnost Šempeter, SKIS občine Žalec ter delovne organizacije žalske in velenjske občine.

TONE TAVČAR

Žalec

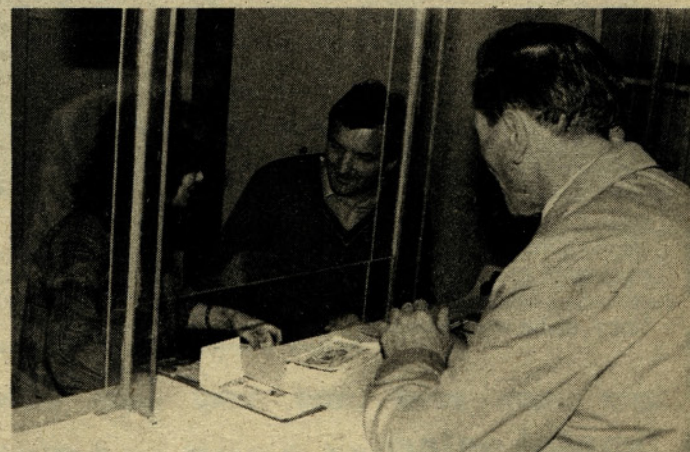
Delovne zmage v notranji trgovini

Le malo kdo je verjel, da bodo delavci delovne organizacije Notranja trgovina smelo zastavljene cilje pred letom dni tudi uresničili. Sanacija kompleksa Novo Celje ni lahka naloga, vendar jim je uspelo za praznik dela pokazati že prve sadove. TOZD Mega in Sadeks sta svoje poslovne prostore že preselila v Novo Celje in tako ni več bojzani, da bi objekti propadali. Najtrši oreh je seveda osrednji objekt, v katerem je tudi zanimiva dvor-

na, ki bi jo lahko uporabljali večnamensko (tudi za koncerte) zato bi bilo prav, da bi pri sanaciji sodelovala tudi republiška kulturna skupnost, saj je objekt kulturni spomenik.

V Blagovnici pa je Ljubljanska banka odprla novo agencijo, ki je namenjena občanom za vse vrste bančnih storitev. Predvsem pa je namenjena obrtnikom, ki jim nudi vse željene informacije o finančnem poslovanju.

jk

Vinko Lubej je kot prvi vlagatelj v novi agenciji prejel 500 dinarjev nagrade

POGIN GOLOBOV V ŽALCU

V drugi polovici aprila se je med golobi pojavila epidemija salmonelle. Trajala je nekaj dni, med tem časom pa je poginilo nekaj sto golobov. Da se bolezen ne bi širila, so ob tem poginu uničili okoli 6000 golobov jagic, saj se lahko bolezen prenaša skozi

jajčno lupino na golobji zarod. Golobi pa so se v Žalcu tudi preveč razmnožili in naredijo veliko škodo predvsem v Mešalnici krmi. Ker se hranijo s krmi za piščance, lahko prenašajo bolezen na piščance in ostalo perutnino.

II. jugoslovanska jarmarska odprava

Kolumbija '84

Enajst preboldskih jamarjev, članov Črnega galeba, bo po dveletnih pripravah tokrat ponovno krenila na pot in sicer na odpravo v Kolumbijo. Organizatorji odprave so sami, pomagata pa jim Jamarska zveza Slovenije in Zveza speleologov Bosne in Hercegovine. Ledina, ki so jo zaorali s prvo odpravo v Ekvador, je prispevala k uveljavitvi jugoslovanskega jamarstva na mednarodnem speleološkem prizorišču. Kljub neugodnemu gospodarskemu trenutku za organizacijo tovrstnih aktivnosti so preboldski jamarji zagrizli v kislino jabolko in se polni optimizma lotili zahtevnega zaloga. Večino potrebnih sredstev so za tokratno odpravo zbrali sami: izdali so koledar z motivi galapaškega otočja in izkupiček namenili blagajni odprave, prodajali so značke, nalepke in še kaj. Del sredstev so prispevale tudi organizacije združenega dela naše in celjske občine. Generalni pokrovitelj odprave je Tekstilna tovarna Prebold.

Odprava bo ostala v Kolumbiji mesec dni. Raziskovali bodo področje v okolici Bucamarange, ki je dvanajst ur vožnje oddaljeno od Bogote, in del področja Cartagene ob Atlantskem oceanu. Doslej so kolumbijske iame največ raziskovali Francozi, nekoliko tudi Poljaki in domačini, vendar je doslej poznanih le okoli sto jamskih objektov, tako da

ima naša odprava velike možnosti za raziskovalne dosežke. To pa še tem bolj, ker so v odpravi poleg jamarjev — amaterjev tudi strokovnjaki za posamezna speleološka področja, ki bodo jamske objekte in okolico lahko obdelali tudi s področja hidrologije, morfologije, geologije, jamske biologije in arheologije. Gre torej za športno-znanstveno odpravo, ki lahko prispeva pomembne in zanimive rezultate krasoslovni znanosti.

Odpravo bodo sestavljali: Tone Vedenik (vodja), Darko Naraglav, Silvo Ramšak, Zdravko Gorške, Karli Kolar, Franci Gaber, Boris Sket, Franci Malečkar, Luka Čec, Izet Avdagič, Jasminko Mulamerović in Miroslav Kurtović.

V letošnjem letu slavijo slovenski jamarji 95-letnico organiziranega raziskovanja krasa, preboldski jamarji pa 15-letnico svojega delovanja. V času odprave bo v Sežani zborovanje slovenskih jamarjev in prav gotovo bo ta odprava najlepše darilo za praznovanje tega visokega jubileja. Vso srečo torej in uspešno opravljeno poslanstvo. Kaj več o odpravi pa v naslednji številki. Upamo, da se nam bo naš stalni dopisnik Darko Naraglav javljal z odprave, tako da vas bomo lahko o njihovem delu in počutju sproti seznanjali.

V. Ck

Žalski strelci v slovenski ligo

Ekipa Strelske družine Žalec je sredi tega meseca v Kranju dosegla svoj največji uspeh doslej, saj se je na kvalifikacijah za vstop v republiško ligo z značnim orožjem uvrstila najbolje in si tako zagotovila sodelovanje v ligo. Kljub uvrstitvi v ligo pa pomenijo te kvalifikacije zanje še poseben uspeh, saj so na njih premagali vse nasprotnike dvanajstih ekip, kolikor se jih je potegovalo za vstop v ligo, pri tem pa dosegli odlični rezultat s 1457 krogi. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa SD Panovec iz Nove Gorice, na tretje pa SD Mrož iz Titovega Velenja.

V ekipi, ki je tekmovala za SD Žalec, se je najbolje odrezal Mladen Melanšek, ki je bil tudi najboljši med posamezniki (s 374 krogi), sledil mu je Franc Kotnik s 367 krogi, nato pa Darko Paradž (mladinec) s 359 in Justin Smrkolj s 357 krogi.

Uvrstitev v ligo in rezultati omenjenega tekmovanja so tudi odraz uspešnega in načrtnega dela strelskega društva Žalec, ki je v svojem dveletnem delovanju doseglo že vrsto dobrih rezultatov, ki jih bodo v tekmovanjih v ligo nedvomno še pomnožili.

V. Ck

Sportna rekreacija

Orientiranje v naravi

Pojem orientacije zavzema geografsko orientacijo, kar pomeni poznavanje glavnih smeri neba in topografsko orientacijo, kar pomeni poznavanje stojne točke in položaj objektov v okolici in tudi smer poti.

Orientacija v naravi zajema celo vrsto oblik in inčič, od najpreprostejših (pri katerih niti ne gre za pravo orientacijo) do zahtevnejših oblik s kompasom in zemljevidom. Slednje se vse bolj uveljavlja kot posebna rekreacijska tekmovalna zvrst. Pri tekmovalnem orientiranju gre za to, da posameznik ali ekipa s pomočjo kompasa in zemljevida poišče na zemljišču vse kontrolne točke (postaje) in kar najhitreje pride na cilj. Isti smoter je tudi pri preprostejših orientacijskih nalogah.

V sodobni telesni kulturi (telesni vzgoji) različne oblike orientiranja v naravi še posebej cenimo, ker gre za gibanje v naravnem okolju. Stejerno jih med aerobne dejavnosti, ki imajo lahko pozitiven vpliv na razvoj človeškega organizma.

Pri različnih orientacijskih nalogah in igrah gre največkrat tudi za dolgotrajnejše tekanje, vendar vrsta vmesnih nalog in iskanje kontrolnih točk to tekanje popestri ter naredi zanimivo in vabljivo.

Največkrat pri orientiranju ne gre za neprekinjen tek, ker je potrebno med tekom opraviti določene naloge ali poiskati kontrolne točke, kar je dobrodošel odmor tistim članom ekipe, ki so manj vzdržljivi. Orientiranje v naravi pa je tudi pomemben del vsebinske zasnove splošnega ljudskega odpora, zlasti velja to še za tiste oblike orientiranja, kjer moramo na neznanim terenu reševati naloge edinole s kompasom in zemljevidom.

V naši občini so znana orientacijska tekmovanja (planinci, šole — SLO in sindikalne igre) v preprosti obliki ter v tekmovalno športni orientaciji.

Adi Vidmajer

Kuharji tudi tokrat niso zatajili

Uspela vaja enot TO

Bojazen, da bo vajo enot občinskega štaba TO spremljalo slabo vreme, se je tudi letos uresničilo. Kot za stavo, je vse dni deževalo, vmes je bilo prav haladno, le ob zaključku naporne vaje je posijalo sonce. Zaključek dober — vse dobro pa ne velja samo za vreme, ampak tudi za uspeh vaje, v kateri so vojaki pokazali veliko zavzetosti, borbenosti in zavesti, da je kljub težkim pogojem mogoče zastavljene naloge v celoti uresničiti. Zato velja izreči vsem še posebno priznanje.

Da priprave na vajo niso bile zaman, se je pokazalo tudi na vaji. Ko sem jih obiskal, so se ravno pripravljali na večerno vajo, v kateri so se spoprijeli z nasprotnikom, ki se je hotel prebiti na obronke gričkov v Studencih. Še pred tem pa so opravili zahteven pohod, ki je marsikomu pustil sledove na neutrujenih nogah. Za vajo je bilo potrebno dobro očistiti tudi orožje in med tem opravilom sem se pogovarjal s Francem Pošebalom, ki mi je povedal, da je vajen hoditi, zato mu pohod ni delal preglavic. „Razporeženje in tovarništvo v enoti je dobro,“ je še dodal. Štefan Budiš je bil na vaji prvič, zato je dobil tudi žulje. „Ko bi bilo boljše vreme, bi pohod tudi lažje prenesel, sicer pa se moramo vsega navaditi,“ je nič kaj slabe volje povedal Štefan. „Pohod mi ni delal težav, ker sem se ravno vrnil iz JLA. Na vaji sem prvič in sem s prvimi vtisi zelo zadovoljen. Domačini so z nami zelo prijazni in karkoli potrebujemo, nam če je le mogoče, tudi dajo,“ je pripovedoval David Bizjak. Ker je v štabu vladalo zatišje, le pisar je iskal črke na pisalnem stroju, sem jo mahnil med intendante. Tedaj so ravno pripravljali večerjo in upal

sem, da bodo imeli že kaj za pod zob. Pa sem malo razočaran pogledoval okoli kotlov, iz katerih ni nič kaj dišalo, le obilne klobase v veliki posodi in pa krompir, ki so ga fantje z Darinkino pomočjo lupili, je bilo videti. Vprašanje, kdaj bo večerja, mi je kar zletelo iz ust in hitro sem dobil odgovor, da bo kmalu. Tu je bilo razporeženje mnogo bolj veselo kot v drugih enotah, zakaj, pa ni bilo težko ugotoviti, saj od lupljenja krompirja in dobro založenega skladišča ni mogoče dobiti žuljev. Moram reči, da intendanti res niso „skopi“, saj sem poleg dobre kaplice dobil tudi kavo. In ko sem gospodinja Marjono, ki ji je vojska dobesedno zavzela hišo, povprašal, kako se držijo fantje, mi je povedala, da je z njimi zelo zadovoljna. Pridni so, saj so mi pospravili okoli hiše, zložili drva, nekaj pa so jih tudi nasekali. „Sicer pa se nimam časa veliko sukatati okoli njih, saj imam veliko dela,“ je še dodala in odhitela v kuhinjo. Med tem pa sta kuharja pripravljala kotle, žal pa do dobre večerje nisem dočakal, saj sem se moral vrniti v štab. Sledil je kratek sestanek vodstva vaje in o vsem so se hitro dogovorili. Nato so prišli še predstavniki krajevne skupnosti Ponikva, ki so tudi tokrat pristrčno sprejeli fante in jim nudili vse, kar so potrebovali za vajo. Sledil je premik na lokacijo, ki so jo zasedli intendanti, in sem namesto povabila k večerji dobil nalogo, da odpeljem domov bolnega vojaka. Pa se za to nisem nič jezil. Zaželel sem jim mnogo uspehov na vaji, v katere pa nisem podvomil s tako skrbnimi pripravami. In ob zaključku vaje je komandant TO občine vsem vojakom izrekel priznanje in žahvalo za uspešno opravljeno vajo.

Reprezentanca ZDA v Žalcu

Olimpijska rokometna reprezentanca ZDA se je na turneji po Evropi za teden dni ustavila na pripravah v Žalcu. Visoki fantje, ki bolj spominjajo na košarkarje, so med ljubitelji rokometu vzbudili precej zanimanja. Tako se je na treningu v tekmi z Minervo, v telovadnici osnovnošolskega centra zbralo precej navijačev. Čeprav ne sodijo v svetovni vrh rokometu, so zlahka zmagali z rezultatom 34:24. Pomembneje od rezultata pa je zadovoljstvo rokometashev ZDA s pogoji treninga, s katerimi so bili zelo zadovoljni.

Predsednik izvršnega sveta Ervin Janežič pa jim je pripravil sprejem in jim ob tej priložnosti zaželel veliko uspehov na olimpijskih igrah.

O vtisih sta nam trener Garsia Hose in naš rojak Bob Đoković povedala, da so bili s pogoji treninga zelo zadovoljni in da bodo olimpijskemu komiteju ZDA predlagali, da se na turnejah po Evropi ustavijo tudi v Žalcu. Bob Đoković pa je bil najbolj navdušen nad lepoto naše dežele, saj je tokrat prvič obiskal svojo domovino. Povedal pa je tudi, da Jugoslavijo v ZDA predstavljajo v mnogo slabši luči, kakršno je resnično stanje.

Na posnetku ekipe ZDA in Minerva, v zadnji vrsti le prvi z leve trener s številko 14 Bob Đoković

Izletnik Celje

prometno, gostinsko in turistično podjetje, komisija za delovna razmerja TOZD Potniški promet

objavlja

prosta dela in naloge

sprevednika avtobusa — s stalnim bivališčem na območju Vranskega

Pogoji: PK delavec in šest mesecev delovnih izkušenj; posebni pogoji: odslužen vojaški rok

Vloge sprejema splošno-kadrovski sektor OZD „IZLETNIK“ Celje v roku osem dni po objavi oglasa.

Nove obrestne mere

Od 1. maja 1984 veljajo višje obrestne mere za vezane dinarske hranilne vloge:

7,5 % za vloge na vpogled (nespremenjeno)

30 % za vloge, vezane nad 3 mesece

35 % za vloge, vezane nad 12 mesecev

38 % za vloge, vezane nad 24 mesecev

Obrestne mere za devizne hranilne vloge so nespremenjene:

7,5 % za vloge na vpogled

9 % za vloge, vezane nad 12 mesecev

11 % za vloge, vezane nad 24 mesecev

12,5 % za vloge, vezane nad 36 mesecev

Obresti od sredstev na deviznih hranilnih knjižicah in deviznih računih jugoslovanskih državljanov, ki ne delajo in ne bivajo v tujini, se po določilih zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino (Uradni list SFRJ, št. 70/83) od 1. januarja 1984 izplačujejo v dinarjih.

3. maj 1984

Ljubljanska banka

Hom '84

Planinsko društvo Zabukovica je v počastitev praznika OF organiziralo orientacijsko tekmovanje HOM '84. Kljub temu da so bila vabljenca vsa planinska društva v občini, jamarji, štab TO, šole in društva, je bila udeležba slaba. Kaže, da posamezna društva vse bolj opuščajo orientacijo, čeprav ima le-ta velik pomen za varno hojo v gorah ter za vseljudo obrambo. Med 38 pionirji, ki so tekmovali v enajstih ekipah, so bili le trije iz planinske sekcije OS Miroslav Širca iz Petrovc, ki so bili v končni uvrstitvi tretji, kar je zelo spodbudno, saj so se v orientaciji pričeli preizkušati šele pred kratkim. Pri pionirjih so bili najboljši domačini iz Griž. Med mladinci sta sodelovali le dve ekipi iz Griž, med starejšimi člani pa so se pohoda udeležile le ekipe članov PD Sempeter, Polzela in PTT Celje. Ta kombinirana ekipa je bila tudi prva. Pri mlajših članih so tekmovali štiri ekipe, najboljši so bili domačini; sledijo ji člani KK ZRVS Griže, jamarji in člani PS OS Petrovče. Tekmovanje je uspelo, žal pa je bilo zaradi slabe udeležbe okrnjeno.

-fj

Olimpijske igre moderne dobe

Nikakršna skrivnost ni več, da so se olimpijske igre po vsebini, obliki in ideji močno spremenile od prvih Coubertainovih zamisli in zasnov.

Spremenile pa se niso samo od prvih začetkov na prelomu stoletja, spreminjajo se od ene olimpiade do druge.

Vrhunski šport — in samo s tem imamo opraviti na olimpijskih igrah — koraka z velikanjskimi koraki naprej in obenem posega tudi na vsa direktna in obrobna torišča. Vzporedno s temi koraki si še huje utira pot v ospredje olimpijskega simbola moči (vojaška, politična in gospodarska), ki ni več športna.

Prav športna moč le prevečkrat samo simbolizira ali nadomešča druge tri.

Adi Vidmajer

DA NE POZABIMO

Ivan Farčnik-Buč:

PADEL DAN PRED ZMAGO

Ivan Farčnik se je rodil 23. junija 1909 v Prekopi kot sin delavsko-kmečke družine. Osnovno šolo je končal na Vranskem, nato pa se je izučil ključavničarske obrti v Tekstilni tovarni Prebold. Tu je ostal še nekaj let kot ključavničarski pomočnik, nato pa se je zaposlil v Ljubljani. Kadrovski rok je odslužil v mornarici, po vrnitvi pa se je zaposlil v Preboldu in sicer na montažnih delih takratne tiskarne „Cosmanos“, ki je po osvoboditvi prešla v sklop Tekstilne tovarne Prebold. Po končanih montažnih delih se je zaposlil v tiskarni in ostal v njej vse do odhoda v ilegalo junija 1941.

Bil je odločnega in odkritega značaja, družaben in napreden fant. Že zelo zgodaj se je pridružil predvojnemu revolucionarnemu delavskemu gibanju in bil brezkompromisen borec za pravice delavskega razreda. V tovarni je bil med soustanovitelji razrednega sindikata „Splošne strokovne zveze“ (rdečih). Sodeloval je v organizaciji „Rdeče pomoči“, v društvu „Prijatelj Sovjetske zveze“ in v vseh političnih akcijah, ki jih je organizirala ilegalna organizacija KP. Član te je postal leta 1937. Kot član tovarniške celice KP je imel veliko zaslugo, da se je delavsko gibanje v tovarni tako razmahnilo, da je popolnoma obvladalo politično situacijo.

Politično delo se je odražalo že takoj v začetku okupacije, ko je večina delavcev bila povezana in je sodelovala z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Ivan je bil interniran v vojaškem koncentracijskem taborišču Ivanjica v Srbiji, od

koder se je vrnil tik pred drugo svetovno vojno.

Med okupacijo je bil že prve dni organizator oboroženega upora. Do 22. junija 1941 je še delal v tovarni, nato pa je odšel v ilegalo in nadaljeval politično delo vse do takrat, ko se je formirala Savinjska partizanska četa. Leta 1942 je postal politkomisar čete.

V nekem spopadu z Nemci je bil ranjen in se je zdravil na Dobrovljah. Po okrevanju je postal komandir kurirske TV linije na področju Zabukovica—Revirji—Dobrovlje. Z ustanovitvijo terenskega področja za Vransko leta 1943 je postal sekretar okraja Vransko. V letu 1944 pa je bil član okrožnega odbora.

Kot pomočnik političnega komisarja 4. bataljona Tomšičeve brigade je padel 8. maja, dan pred osvoboditvijo, v Žitari vasi na Koroškem. Po njem se imenuje tudi osnovna šola na Vranskem.

Viri: Franci Sterle — Veliki finale na Koroškem, Vransko in nova šola 1974.

PRED KONGRESOM GASILCEV

V mesecu juniju bo v Mariboru kongres slovenskih gasilcev. Več kot stoletno tradicijo gasilstva v občini danes nadaljuje 36 krajevnih in šest industrijskih društev z več kot tri tisoč člani. In kaj smo našli v raznih virih, ki pričajo o razvejeni gasilski dejavnosti v naši dolini?

Prvo gasilsko društvo je bilo ustanovljeno leta 1878 v Šempetru, prvo industrijsko gasilsko društvo pa v Preboldu leta 1873. Ohanjena so pravila Prostovoljne požarne brambre Predilnice Prebold in so pisana v nemščini.

Požarna bramba iz Žalca je 11. junija 1880 sprejela gasilsko orodje in ostalo opremo od Požarne straže, ki je bila last Komunne Žalec. Dokument potrjuje, da so se tedanje gasilske straže preusmerjale v samostojna gasilska društva.

V Žalcu se je 5. junija 1880 sestal ustanovni zbor pod predsedstvom Janeza Hausenbichlerja. Na podlagi sklepov tega zbora je bil 20. julija 1880 ustanovni občni zbor. Zapisniki s tej sej so bili že pisani v slovenskem jeziku. Dokončno pa je društvo bilo ustanovljeno 13. 6. 1880.

V razvoju slovenskega gasilstva sta pomembna še dva mejnika, ki ju lahko ocenimo kot obliki slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja v Avstro-Ogrski. Po sedmih letih delovanja je gasilsko društvo poskušalo doseči lastno slovensko gasilsko župo s sedežem v Žalcu. Prvo prošnjo, ki so jo gasilci napisali 5. junija, so oblasti zavrnile. Čez nekaj let pa so k župi pristopila gasilska društva iz Rečice ob Savinji, Gornjega grada, Vranskega in Ljubnega ob Savinji. Leta 1888 so gasilci začeli vaditi po slovenskem „Vežbovniku“.

Že leta 1904 pa v Savinjski dolini ni bilo kraja, kjer ne bi imeli svojega gasilskega društva.

Viri:
Zapisniki Savinjske pošojilnice
Trgovski in obrtni kašipot
100 let IGD TT Prebold
Savinjski zbornik
ustni viri

Prvomajska nagradna križanka

Redkim reševalcem, ki so nam poslali rešitve prvomajske nagradne križanke, se moramo žal opravičiti, da nismo podelili nagrad. Tako smo se odločili zaradi sestavljalčeve napake, zaradi katere ni pravilne rešitve. Uredništvo se zaradi nepazljivosti pri objavi še enkrat opravičuje.

Obiskali smo rojake v Salzburgu

Slovensko kulturno športno društvo „Oton Župancič“ v Salzburgu, katerega pokrovitelj je Občinska konferenca SZDL Žalec, je izvedlo sredi maja letni občni zbor, na katerem so ocenili dosedanje delo in izvolili novo vodstvo. To priložnost so izkoristili tudi za obeležitev delavskega praznika in dneva spomina na ustanovitev OF. Kulturni program so prisrčno izvedli učenci oddelka slovenske šole pod vodstvom Majde DEISL.

Tega delovnega in hkrati svečanega srečanja se je udeležila tudi delegacija iz naše občine. Za dobro voljo v družabnem delu

pa so poskrbeli naši Veseli hmeljarji.

Delegacija je ponovno ugotovila, da društvo še vedno deluje v zelo težkih pogojih, zato se tudi trudimo, da bi jim po naših skromnih možnostih pomagali. Ta skromna pomoč je skoraj le morana spodbuda za njihovo nadaljnje delo, ki pa je v težkih časih še bolj potrebna. Z zadovoljstvom pa smo ponovno spoznali, da je delo, znanje, prizadevnost in pripravnost naših ljudi na tujem tisto, zaradi česar jih je tudi tamkajšnje okolje sprejelo in jih še ima za svoje.

Patrina Glušič

Premalo denarja za urejanje cest

Do krajevnega praznika v krajevni skupnosti Tabor bodo v Taboru asfaltirali daljši odsek cestne povezave Pondor—Čeplje in krajši del ceste, s katerim bi povezali Tabor z novozgrajeno cesto proti Zgornjem Šmiklavžu. Samo predračun za asfaltiranje ceste Pondor—Čeplje je 3 milijone dinarjev, kar pa je za krajevno skupnost velik zalogaj. Če bo dovolj denarja, bodo letos uredili še najbolj kritične dele hribovskih cest. Upajo pa tudi, da jim bo uspela kakšna razširitev in popravilo višinskih cest, ki jih je v krajevni skupnosti Tabor veliko. Imajo še kar sedem kilometrov neasfaltiranih nižinskih cest in 50 kilometrov višinskih, ki so potrebne vzdrževanja in razširitve. V Taboru pa iz leta v leto primanjkuje denarja za najnujnejša cestna popravila.

mn

Srečanje z abrahamovci v Andražu

„Človek potuje po svetu, da bi našel, kar potrebuje, in se vrača domov, da to najde.“ je začela svoj zapis Marica Hojan iz Titovega Velenja, v katerem je prisrčno in doživeto opisala srečanje Abrahamovcev v Andražu. Tu so se zbrali tisti, ki so bili rojeni leta 1933. Snidenje je bilo nadvse prisrčno, saj so se nekateri srečali prvič po letu 1947, ko so zapustili šolske klopi.

Življenje v tem času jih ni pomladilo, obogatilo pa jih je z mar-

sikatero življenjsko izkušnjo in srebrnino v laseh.

Srečanja se je udeležila tudi Slava Kasesnik, njihova prva in priljubljena učiteljica. Obujanja spominov ni bilo konca. Voja jim je vzela mladost, slovensko šolo, marsikatero najbližnjega. V odrekanju so preživljali tudi povojna leta graditve, nakar so se razkropili vsak za svojim kosom kruha, ki je bil čisto tanko odrezan. Ob slovesu so se dogovorili, da se čez pet let ponovno snidejo.

Razstava CAC-YU

V prejšnji številki smo že napovedali zvezno razstavo psov vseh pasem CAC-YU Žalec 1984, ki je potekala zadnje dni aprila v Športnem centru v Žalcu v organizaciji Kinološkega društva Žalec in Kinološko-lovskega društva Žalec. Razstave se je udeležilo več kot dvesto lastnikov s svojimi štirinožnimi prijatelji iz vse Jugoslavije in iz tujine. Najbolje ocenjeni psi so prejeli naziv CAC-YU Žalec 1984 in prvak Žalca 1984. V močni konkurenci je bil za najlepšega psa

razstave izbran nemški prepelčar iz Slovenj Gradca, katerega lastnik Vinko Razgoršek je prejel najvišje priznanje posebne sodniške komisije.

Razstave so se kljub izredno neugodnemu in hladnemu vremenu udeležili številni obiskovalci, kar dokazuje, da je veliko zanimanja za to privlačno prireditve. Organizatorjem razstave pod pokroviteljstvom SIP-a Šempeter pa za izvedbo prireditve tudi naše čestitke.

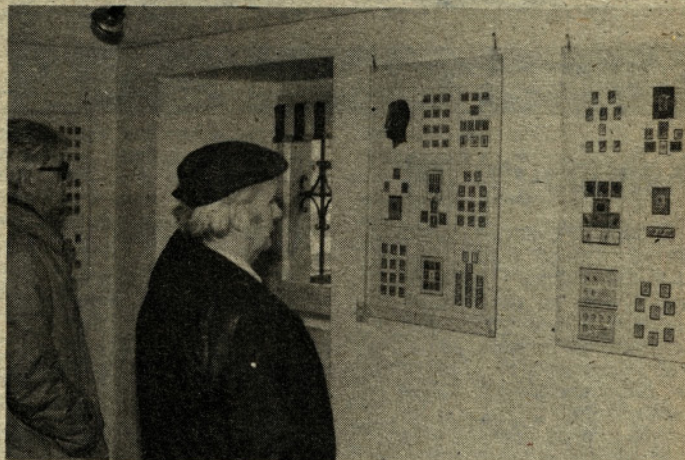
„Drugi so tako veliki, jaz pa tako majhen. Le kako naj bom korajžen?“ Utrinek z razstave v Žalcu (Foto: L. Korber)

Velik uspeh mladinskih zborov

Prejšnji teden je bila v Zagorju republiška revija otroških in mladinskih pevskega zborov. Revije so se udeležili tudi trije zbori iz žalske občine in sicer mladinski zbor osnovne šole Peter Spraič—Jur Žalec pod vodstvom Zdenke Markovič, mladinski zbor osnovne šole Vera Šlander Polzela pod vodstvom Stanka Podbregarja in dekliški zbor z Gomilskega, ki ga vodi Tanja Cehner. Vsi trije zbori so se v ostri konkurenci uvrstili na zvezno tekmovalstvo, ki bo prihodnje leto v Celju. Vsekakor velja mladim pevcem in pevovodjem izreči priznanje in čestitke za tako pomemben uspeh, je pa to tudi največja nagrada za nekajletni trud.

jk

FOTOKRONIKA

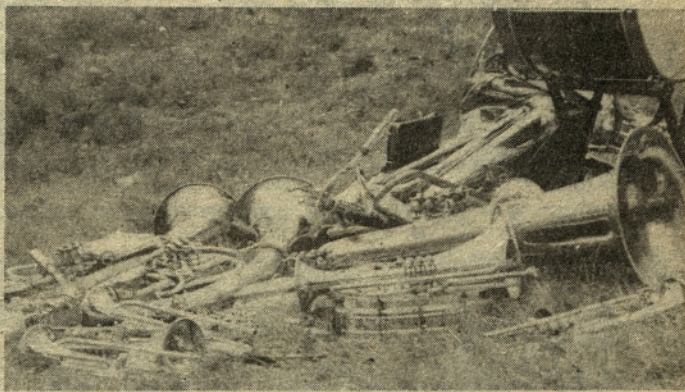
V okviru meseca mladosti je Filatelistično društvo Žalec pripravilo v Savinovem razstavnem salonu zanimivo razstavo znamk. Predstavili so zbirke Tito, olimpiada, fauna, flora in umetnost. Za razstavo je bilo veliko zanimanja, kar dokazuje tudi številni obiski. Sicer pa filatelistično društvo Žalec letos slavi dvajsetletnico delovanja, trenutno pa šteje 25 članov. V bodoče pa želijo v svoje vrste vključiti še več ljubiteljev zbiranja znamk, še zlasti mladino.

jk

Prenekateremu mimoidočemu se ob prihodu v Žalec ob pogledu na polomljeni pano (na posnetku) utrne misel, da bodo morda žalski turistični delavci na tovrsten način prihajajočo turistično sezono zaključili uspešneje kot sicer. Ali pa je morda to dokaz, da so nad njo že obupali? (Foto: L. Korber)

V. Ck

Komur mar za dragocene instrumente? Važno je, da grlo ni suho in da utrujene noge najdejo zaslužni počitek. Instrumenti bodo tako in tako počakali, malo vlage na travi jim pa tudi ne bo škodovalo! Uradni del praznovanja je že mimo, do naslednjih vaj se bodo pa že posušili! (Foto: L. Korber)

V. Ck

Kdor ne ve, da v Preboldu pečejo dober kruh, bo mislil, da je vrsta, ki je vsako jutro pred pekarno Peternel, zaradi pomanjkanja kruha ali pa nakupovalne mrzlice.

L. Korber

Šempeter v Savinjski dolini

SIP kmetijski stroji se že tri desetletja uspešno potrjujejo s kvaliteto, sodobnostjo in funkcionalnostjo, predvsem zaradi:

- lastnih sodobnih konstrukcijskih rešitev
- visokih delovnih učinkov
- enostavnosti in univerzalnosti pri opravljanju različnih delovnih operacij
- ekonomičnosti, kvalitete in zanesljivosti pri delu

S SIP KMETIJSKIMI STROJI JE KMETOVANJE DONOSNEJŠE!

